

religio. et schola magistrum
 ab omni me liberet suspitione
 falli. adhuc etiam ad testimonium
 ubi sibi asciscunt probabilitatem aucto-
 ritatem personarum. episcoporum. doctorum.
 monachorum: quibus fide non ha-
 bere nulli fidelium licet. Quam
 quam id superfluum dixerim. cum totum
 ea nouerit mundus: et utique
 eius narraret omnis ecclesia sanctorum. Quam
 pro adtendens domine laudis
 miscere materia omnibus se offe-
 rente. neminem uero suscipientem.
 dissimulantibus eis qui me-
 lius hoc ac dignius poterat.
 suscepi in ea age ipse que
 potero. uero uanitate confide-
 tes: et presumptione diligens.
 Metas tamen memetipsum in me-
 metipsum. et memetipsum spe-
 uans in: nequam totam uita-
 uiri uero suscepi dirigenda.
 et ex parte. experimenta sibi
 et alia uiuentis et loquentis
 et eorum. quia quedam exte-
 rius cum hominibus conuersationis
 eius. et de uero uiderunt quibus
 datum est: et nos quosque ex-
 te uiderunt: et audierunt. et
 memus uere distauerunt. Cum
 enim hoc uim ex magna par-
 te de uero sententiam sit. quod de
 eo qui dicit uisus aut iam
 ego uult uero in me uideret
 alibi. cum me est ex uim que

uitis eius. qui in me loqui-
 tur ipse. uero uisibile illa
 uita. uiuentis et loquentis
 in eo christi enarrare possunt.
 et exteiora quedam uita ipse
 experimeta de puritate in-
 terioris scitatis. et in uisibi-
 lis. sciencie populi et terio-
 ris hominis ad sensus hominum ex-
 teriores inuicem. que sicut
 omnibus scire. sic etiam quibuslibet
 ut tunc scribere in prout
 est: plerumque cum uero ipse qui acriter
 dirigenda. et saltem in uim age-
 reda. et reponenda susceperim:
 uero edenda uero uiuente. sic nec
 scribunt ipse scire. Quod
 autem in domino quod pro nos et ipse
 obitu eius exurgunt et melius
 ac dignius proficiet quod nos
 uonati sumus. quia uero suffici-
 ent exteiora et teriora et ipse
 rare: et poterunt pro uita et
 spiritu domini morte eius uero
 uim stimulare scribendo. et
 morte uim. et uita morte
 uim edare. Ita et aduimata.
 domino uoluntatem agere in am.

*Explicit prologus. Incipit liber primus
 in uita sancti bernardi abbatis*

Bernardus
 castellione
 burgundie
 apud orindus
 fuit paren-

lib; claris scdm dignitate
sdi: s; digniorib; ac nobilio
rib; scdm xpiane religios
pietate. **P**at' er' telcelimus
v' antiq; v' legitime milicie
fuit. **C**ultor dei: iusticie te
nar. **E**wagelica naq; scdm
istigata parloris dñi mi
licia agens. nemine scu
ciebat. nemini facebat
calupnia. content' stipendiis
suis quib' ad omne op' bon
um habundabat: v' sic ali
ho v' armis seruebat tpa
lib' dñis suis: ut etia dño
deo suo n' negliget redde
qd debebat. **M**ater mares
ex castro e' nome mont' bar
rus. v' ipa in ordine suo apli
ca regula tenes. subditavi
ro. sub eo scdm timore dñi
mū sua regerebat: opib' mi
litate in lites. v' filios emi
tus i omni disciplina. **S**epte
qor libos genuit. n' tā uiro
suo q' deo. **S**ex mares. femi
na una. mares omnes mona
chos fufos. v' femina scimo
uale. **D**eo naq; ut dñm e' n'
scto generas: singulos mox
ut partu ediderat. ipa ma
nib' p'is dño offerebat.
Propt' qd etia alienis ube
ribus nutendos nutere

illustris femina regiebat: ali
ni lacte materno quodammodo
boni i fides eis natura. **C**u' au
te creuissent. q' dñi sub manu
er' erat. hermo magis q' curie
nutrebat: v' nō patiens deli
caciones assuetū cibus. s; gros
siorib; v' communib; assuefacies.
v' sic eos p'patis v' i strenes dño
i spirate. qali dñmo ad here
mū. transmittendos **Capitulum**

Hec tū in ordine generam
dor filior' terrali **B**ern
hardū haberet in vte
ro. sompniū vidit p'lagū
futuroz: catelli scilicet totū
candidū in celo rufū v' latū
tē in vteo se habere. **S**up q'
terrata vehemēt. cū religio
sū quēdā virū d'uluisit. ipse
dñmo illū spm p'phete ca
piēs. q' dauid de scis p'dicato
rib; dicit dño. lingua camū
tuoz erimicis: trepidati v' ac
te respōdit. **N**e timeas bñ rel
agit. **O**ptimū catuli mar' er'
v' qui tom' dei custos futurus:
maguos p'ea d' nūmicos fidei
editurus est latrat'. **P**er em
egregi' p'dicator. v' tāq' bon'
tamis grā lingue medicinal'
in multis multis morbis cura
turus ē aīay. **Q**uo respōlo
mulier p'is v' fidelis q' a deo

suscepto. leta efficit. et iate
 i amore no du nati tota nif
 fuditur. cogitās satis en ut
 teris erudiendū tradere.
 sedm modū mliōis r iūpre
 tacōil. q̄ ei de illo tamlibh
 una dūmmitatū dona pmit
 tebant. **Q**uōd sc̄m ē. q̄m
 em ut felici partu edidit.
 n̄m obtulit eū deo sicut de
 alul age sluenerat. s̄ sic
 legi de s̄a anna mat̄ samu
 elis. q̄ petū a dño r accep
 tū filū in tabnaclo ei⁹ del
 tmanit p̄petuo seruiturū.
 sic r ipa eū in ecclia d̄i accep
 tabile obtulit m̄m. **Q**uā
 r̄ q̄ n̄c id potuit fieri i ecclia
 castellan̄ q̄ p̄modū ip̄i ver
 nardi opa a sc̄ari d̄ulacō
 ue i ordīne reglarū cano
 nicorū sublimata cognoscit.
 magis litterarū m̄tes eru
 diendū. egit q̄d potuit
 ut in eis p̄fici. **Q**uer aut̄
 r gr̄a p̄lex r ragemio na
 tāli rollēs. cito i hoc deliteri
 um m̄tis impleuit. **N**ā in
 litterarū studio q̄d suis etate
 r proetaneis suis p̄ficiēbat.
 s̄ in reb̄ sc̄larib̄ s̄a m̄tū
 rationē fac̄. rfectiois uel
 natūl̄ in th̄ habet. **Q**uā
 p̄ simplicissim̄ in sc̄larib̄
 amas habitare sc̄tū r pub

licū fugitās. r mire cogi
 tatur. **P**aretib̄ obediens.
 r subditus. s̄b̄ benignit̄ r
 grat̄. r domi simplex r q̄t.
 foris rarus. r ul̄ q̄ credi
 possit uetund̄. r nulq̄ ml̄
 tū locū amans. deo deuot̄.
 ut pura sibi p̄uericiā suā
 slernaret. **L**ittarū etiā stu
 dio dedit. p̄ q̄s in scripturis
 sc̄tū disceret. r cognosceret.
In q̄ q̄ntū in breui p̄ficeret.
 r q̄ p̄p̄itate in discernendo
 induerit sensum. ex eo q̄
 subnigim̄ aduerti potest.
Quōm adhuc p̄uerulus capit
 q̄m capitū colore uer 111
 aret. terdit in lectū. **A**d huc
 ta aut̄ ad eū ē mulier sc̄a.
 q̄li colore imigata car mi
 nib̄. **Q**uā tū ille appropiā
 tē sentiret. tū carminalib̄
 instrumētis. q̄b̄ hominib̄ de
~~—~~ **U**ulgo illud sluenerat.
 cū indignatione magna ex
 clamās a se repulit. r abie
 cit. **N**ec refuit misericōdia diu
 na bono r̄eio sc̄i p̄ueri. s̄
 timis lenit̄ utur̄. r in ip̄o
 impetu sp̄e surgēs. ab om̄i
 dolore se libatū ēe cogno
 uit. **S**ic q̄ tū n̄ parū i h̄ic p̄
 ficat̄ abierit ei h̄is appa
 rere ut alim p̄uero sc̄am
 eli in h̄ic r manifestare

ei glam suā. **A**derat nāq;
sollepnis illa nox nativita-
tis dñice: & ad sollepnies
uiglias om̄s ut moris est
parabatur. **C**ūq; celebrāda
nocturni officij hora ali-
quā sp̄ ptelaret: & rigit se
dente m̄ expectatē. **B**ern-
hardū cū cetis in clinato
capite paululū soporari.
Astuit illico puero suo se
reuelas pueri ih̄u sc̄a na-
tuitas, tene fidi suggeret
i crenta, & diuine meo in-
choans misteria & templa-
conis. **A**paruit em̄ ei uelud
denuo pcedēs sp̄sus e tha-
lamo suo. **A**paruit ei q̄li-
tū an̄ octob̄ suos nascēs
ex utro mat̄ v̄ginis uerbu
in fans. Spectolus forma p̄
filius hominū: & pueruli
sc̄i i se rapies. **U**mm
me iā pueriles affēs. **P**er-
suasū ē aut̄ aīo ei: & nob̄ ū
nūq; dice & s̄ueunt: q̄ eā
credat hora fuisse dñice
natiuitatis. **S**ic facile est
aduertere his q̄ ei audito
rū frequetauer̄. in cūta
bndictioe ea hora p̄uene-
rit eū dñe: cū usq; hodie i-
us q̄ ad illud p̄tinet sac̄me
tū sic ip̄e q̄q; taret: & s̄bus
ei p̄fundior: & sermo copio-

lice sup̄ete uideat. **U**n̄ & post
modū i laude eide genitis
& geniti & sc̄e ei natiuitatis
in ligno edidit op̄ oculū int̄
m̄ia op̄ū suoz seu tractatu-
um q̄ post modū plures in-
uenit edidisse: & sup̄ta ma-
tia ex eo euangliū loco ū legi-
mus ē angl̄s gabel a dō
in ciuitate galilee: & ceta q̄
ibi sequit̄. **N**eq; illd̄ tacedū
q̄ ab ip̄is iā puerilib; annis
si q̄ potat nūmos habe. clā
destinas faciens elemosinas.
& uicidie sue more gerēbat:
& pro etate. imo sup̄ etate
pietatis opa sectabatur.

III **C**ōm̄ aut̄ p̄ hoc ali-
quā tpe euoluto p̄-
cies etate. & gra ap̄ dñm &
homines puer. **B**ernardus
de puericia tūlret qd̄ ad
lescētia: et mat̄ libi fide-
lit̄ educatis. & uas sc̄i i gre-
dientib; cū pactis om̄ib; q̄
sua erat: & s̄uit migrant
ad dñm. **D**e q̄ ne quā p̄-
uidū ē. qd̄ cū m̄to tpe in-
ill̄ cū m̄o suo honeste. & iuste
sc̄m̄ iusticias & honestates
sc̄i ius: & lege s̄ueq; iugū.
& p̄s̄at̄ eū obitū suū annos
in eo ad qd̄ filios uentre uide-
bat. p̄ut potuit & uicū mu-
lieri subp̄tēstate iur̄. & s̄i

nate: nec haberi ipi corpis
 potestate. omnis ipa pue ut,
Pt em in domo sua r in p fel
 sioe > iugali r in medio schi
 heremiticam seu monasticam
 ta n paruo tpe uisa e emulam;
 i uictus paritate i uilitate ueshi
 tus. delicias r pompas scilicet
 abdicato. ab actibus r curis
 scilarib' in qutu potat se subtra
 hendo. r i sstudo ieiunius. iugili
 is. r oracionib' r qd in u' assump
 te p **F**essione habebat ele
 molinis r diuisis opib' miscue
 redmido. In quo se dno in
 die pficiens ad extrema uue
 nit. r pficienda m futo meo i
 a pficiens. de hoc sclo migravit.
 Obdormiuit aut psallentib' de
 ritas q' uenerat. r ipa parit
 psallentib' ut in extimis q' q' cu
 ia uox ei' audiri n' possit. ad
 huc moui labia uident. r i lu
 gua palpitans dnm sciti. De
 mu iter letanie supplicatones
 cu dicit p passionem r cruce
 tua liba ea dno. eleuas ma
 nu sua signauit se. r emisit
 spm. ita ut manu no possit de
 ponere qm leuauerat. **v**
Ex hoc Bernhardia
 more suo uictitare i
 cipies. elegati corpe grata
 facie p uines. suauillimis
 cenat' morib' r ac' in genuo

pdit. r acceptabili polles
 eloqo: magne spei adolef
 tens pdicabat. Cui tamq
 ingredienti scdm plures se
 uie scilicet p'ius offerre cepe
 runt. r i oib' assurgit p spe
 ritates uite hui' r magna
 spes vndiq' arripe. Obli
 debat aut benignu iuue
 nis animu solalnu dicit
 miles mores. ampie p'cel
 lose: similes sibi efficere get
 tientes. Que si illi dulces
 cere p'stitissent. neq'sse e
 rat amare se illi ad m h'c
 uita dulcius erat. r credi
 er' i uiderat castitatis amo
 re. Cui p'cipue iudes co
 luber tortuosus sparge
 bat laqueos temptacio
 nu: ac uarijs occurrib' cal
 caneo ei' i' sidyabatur: **vi**
Inde cu aliquido matro
 na queda pulchritu
 dine duncijs cultu. r
 alijs hui' modi uirtutib'
 ta pferens > cupiscetie r
 p'ca. in secreciori domus
 cubiculo cu aggressa p
 t'beret ad p'ca: ille ga
 lemb' uerbis demulces.
 donec e manib' ei' r amplex
 ib' elaberet. fugit. r euasit:
 r i mudo ignis no e estuat **vij**
Alicra aut uice cu curio

lius aspiciendo defixos in quibus
dam oculos aliquandiu te
nuisset. continuo ad se re
uersus. et de se metipso erubel
cens apud semetipsum. et in se
ipsum ultro severissimum ex ar
sit. Stagnans quippe gelidam
aquam quod in primo erat
collocatum in silicis. tandem
inibi permansit. donec pene ex
sanguis factus. punitate gratie
cooperantis a calore carnalis
concupiscentie totum refriguit.
inducens illum castitatis afflictum
que in duerat. ad dicebat.
et pepigi fedus cum oculis quibus
ut ne quidem cogitare de uigilie.

viii

puella

atque

Quoniam idem tempore multum
tu demonis. in lectu
tu dormientis iuncta est uita.
Quoniam ille senectus cum omni pa
te. et silencio parte ei lectu
li que occupauerat cessit.
et latet alter se dicit. atque de
mittit. Misera uero illa aliquan
diu iacuit sustinens et expec
tans. et demum palpas et sti
mulas. demum etiam unguin
be eum lacerans et aruentas.
Nonnullime cum in mobilis il
le plisteret. illa licet impude
rissima esset erubuit. et hoc
rore ingenio ammiracione p
fusa relicto eo surgens au
fugit **capitulum nonum**

Contrigie ite prae cu
sociis aliquantas apud
matrem aliquam Bernardus
hospitaret. Considerans autem
mulierem adolescentem decorem
aspectu. capta est laqueo oculi
suo. et in concupiscentiam et
erarsit. Cuius tamquam hono
racioni omnium sedes fecit
et ei lectulum parari. Surgens
ipsa de nocte impudent
accessit ad eum. Quoniam Ber
nardus senectus. non silium
ops. clamare cepit lac
nes lacnes. Atque uocem su
git mulier. familia omnis
erigit. lucerna accenditur.
Lac querit. sed minime inue
nit. Ad lectulos singuli
recedunt et fit silentium.
sunt tenebre sicut plus pen
sant cetera. sed non illa misere
ra requiescat. Surgit de
mum. et Bernardi lectulum
petit. sed tenuo ille perclama
lacnes lacnes. Queritur
inter latro. later itum. non ab
eo qui solus inuenerat pupu
cabatur. Atque factio in
ba mulier sic repulla.
vix tandem seu metu seu
desperatione victa cessant.
Cum autem die sequenti ita acc
rent. arguentes Bernar
dum socium. quos nona conies

illa nocte la
pquirel
pact in
in p
tam vide
auterre
li thelan
In ter
I ynd
nati dnu
fuga me
em mud
eterius
multa p
res. sp
oms. et v
i panta
natus iug
te idicem
laboram
ego refici
meu rati
vemetis
firmus u
leras: rep
gare u cer
ur et req
epi. Inqum
tus iadere
nouate mo
nona plan
ta. s. operari
ad huc aliq
naret illuc
fuis y paup

illa nocte latines sompniaverunt:
 pquirebant. Quibus ille ve
 ritate inquit aderat lat. et quod
 in preciosius est hanc vita casti
 tate videlicet hospita mitebat
 auferre: insuperabile irrepabi
 le thesaurum. **Decimus**

In ter hec tunc cogitas et p
 pendes quod vulgo dicitur esse
 tuti dno cohabitare serpenti:
 fugam meditari cepit. Videbat
 enim mundum istum et principem eius
 exterius sibi multa offerentem.
 multa promittentem: et magnas
 res. spes maiores. et fallaces
 omnes. et vanitatem vanitatum
 et vanitatem gratia: iustitiam si ipsam
 intus iugiter audiebat clama
 re et dicentem. Venite ad me omnes
 qui laboratis et onerati estis: et
 ego reficiam vos. Collite iugum
 meum meum meum super vos: et
 venietis requiem animarum vestrarum. **¶**
 factus vero mundum relinquere deli
 teras: cepit inquirere. et investi
 gare incertum: ac primis inve
 nit et requiem anime sue sub iugo
 christi. Inquirentem ergo. prima que ad
 eius iadret occurrerit cisterciensis
 novate monastice religionis **¶**
 nova plantatio: mellis mul
 ta. et operarius indigens: cum vir
 ad hunc aliquis divitiis gratia tech
 naret illuc: ob nimiam vite pro
 prias et paupertatis austeritatem

Que tunc cum animam vere dominum quere
 re minime timeret. et post habitam
 omni hesitatione ac timore illuc
 venire intentione: et posse se et
 manus omnino delitescere ibi. et ab
 scondi in abscondito faciei dei.
 ab oblatione hominum: martine
 que ad effugium vanitatis. seu
 de seculari generositate. seu de
 actus ingenii gratia. seu forte de
 alio nomine scitatis. **¶**

Ubi vero de divitiis tracta
 te frater eius et qui carnaliter
 eum diligebat presensert: omnino
 dis agere ceperunt. ut animam eius
 ad studium possent ducere lit
 tate: et amore scientie secularis scilicet
 artem implicaret. Quod in
 suggestionem sic fieri solet pro
 modum retardati fuerat gressus
 eius: et miris scilicet merita in portione
 animo inmensis instabat: ita ut
 sepius sibi occurreret videtur
 querebam. et sperantem. quia non ad
 huiusmodi munitatem tam bene
 educaverat. et non in litteris se eru
 dierat eum. Demum cum aliquando
 ad fratres pergeret. in obsidione
 castri quod gratiam dicitur tunc ducere
 burgundie constitutos. cepit
 in huiusmodi cogitatione nehe
 menter auxiliari: in vestraque in
 itinere medio ecclesia quanda
 diuitiis. et ingressus pravit
 cum nullo ymbre lacrimarum

expandens manū i celū: ⁊ effū
dens sicut aq̄ cor suū. an. sper
tū dñi dei sui. **E**a iḡ die firma
tū est p̄positū ei. **F**let ū surda
aure p̄cepit vocē dicens: q̄ au
dit dicat veni. **S**iquidē ab il
la hora sic ignis q̄ oburit sil
uā. ⁊ sicut flāma oburēs mō
tes. hinc inde incinnora quere
compiens p̄ modū in ultiora
p̄gredit. sic ignis que dñs
miserat in cor serui sui. uolēt
ut ardet p̄mo q̄nq; frēs ei
agḡdit. solo minimo ad di
sionē ad huc min⁹ habili sem
ori patri ad solaciū derelicto.
Deinde cognatos ⁊ notos. ⁊ so
cias. ⁊ amicos. etiā de ob̄tūm q̄
potat eē spes diuisionis. **P**rim⁹
omniū galteric⁹ amicus ei abloq̄
dilationē aut hestitatōē pe
dib⁹ amoris ruit. **U**it. **U**it.
i sententiā nepotis. ⁊ d̄sentium
diuisionis. **U**ir honest⁹ ⁊ potens
in sc̄lo. ⁊ i sc̄larū milicie glā
uoluat. dñs cast⁹ in territorio
ebueni q̄d tibiū dr. **C**ontinuo
etiā bartholome⁹ octrēs nū
q̄ cert⁹ frat̄r ⁊ nec dūm mi
les. sine difficultate eadē hora
salutarib⁹ monitū dedit assen
sum. **P**orro andreas bernar
to etiā ip̄e nūmō ⁊ nou⁹ eo ip̄e
miles uerbu⁹ frat̄r difficultatē ad
mittebat. **D**on subito ex clama

+
p̄sca

nit. **V**ideo matrē meā. **V**isibi
lit liquidē ei apparuit. serena
facie subridēs. ⁊ ḡatū aus p̄o
sito filioy. **I**taq; ⁊ ip̄e d̄tinuo
manū dedit. ⁊ de tyrone sc̄li fr̄s
ē miles x. **N**ec sol⁹ uidit andre
as tantoz matrē filioy letantē.
s̄ d̄stus ē ⁊ bernard⁹ eandē simi
lit se uidisse. **H**uido p̄mogenit⁹
fr̄m diuigio iā alligat⁹ erat.
uir magū ⁊ magnopē in sc̄lo
radicat. **H**ic p̄mo paululū he
litana. s̄ d̄tinuo rem p̄pendit
⁊ recogitās cōsiliū d̄sentit si
tū d̄tinuo d̄tinuerit. **V**erū id
q̄d de nūmētia uobili ⁊ paruu
las filias nutriti p̄ue i possibile
uidebat. **A**t bernardus de misericor
dia dñi spē d̄tinuo certior.
in cunctantē ei s̄p̄ondit que d̄sen
surā feminā. aut celerit uocu
turā. **D**emū cū omnimodis
illa remanēt. ⁊ uir ei⁹ magna
mū. imo ea iā p̄uenit ut uir fidei.
uq̄ postmodū excellēt euitur.
vires s̄libū d̄tinuo i sp̄uitate d̄cepit.
ut abiciēs q̄ q̄d habē uidebatur
in sc̄lo. uirā uir d̄tinueret agē
rusticanā. lab̄are salūz maub⁹
p̄il. unde suā iustētaret ⁊ uro
ris uirā. q̄m uirā d̄tinuē nō
licebat. **I**nterim sup̄uenit ber
nardus q̄ uirā alios atq; ali
os colligēs d̄tinuēbat. **N**ec in qua
flagellat p̄dita guidonis uro

in graui. Et agnosces quod que sibi eēt
 et simulū calcitrare: actūo **S**eruar
 do ueniā deparat: et per ipā dūliōis
 pēt alleuū. De uicq; iuxta mox
 est altitū se pata auro intueuētē
 parū uoto calitatis: in certū sū
 monialū tūlit feminar. religio
 se usq; hodie seruens dō. **xii**

Secundus natus post gundone
Gerardus erat miles in ar
 mis strenuus, et magne prudentie et
 benignitatis ex uine: et a omnibus
 diligetur. Quod ceteris ut dicitur primo
 auditu et prima die acquiescentibus ut
 est mos sapientie scilicet leuitate
 reputant: obstinato animo salubre
 consilium et frigus mouera repellerebat.

Tunc beruardus fide iam ignitus: et fra
 terne caritatis zelo mirum exasperat
 in modum: scio inquit scio sola ueratio
 intellectu dabitur auditui. Dignitūq;
 lati ei apponens uermet in quibus di
 es et cito ueniet cū lancea lati in
 it in fixa pūiq; faciet iter ad coe
 lum. Similiter salutis tue quod asparat.
 et timebis quod: si minime mori
 eris. Sic dictū. sicq; factū ē.

Paulillimus in pōlitis diebus tū
 uallat ab inimicis. captus: et uul
 natus iuxta uerū frū. lancea gel
 tans in latū: et in fixa loco
 stebat: et morte dū iam pūentē
 metuens clamabat. **M**onachū
 sū. monachū sū cōstentis. **N**i
 chilominē tū. tū. et uerū.

ut recipies

in custodia ē. **V**ocat ē beruardus
 p celerē uincū: et nō acq; uent aliq;
 tenus ut ueniret. **S**nebā inq; et
 pōnerā. quod foret dūru ei et sū
 nullū calcitrare: u tū ad mortē ei
 uulū hoc. si ad uita. **E**t frū ē ita.
Sigē de uulue pter spē cito dūa
 uat: ppositū u sēu uotū q; uouerat
 nō mutauit. **C**ūq; iā lib' ab amore
 scilicet hostilib' ad hūc uincū tenetur:
 et hoc solū eēt quod dūliōis et po
 sūū retardaret: in hoc etiā affuit
 ei misericordia di. **V**enit frat' ei' la
 boras ut erui posset: si nō pferit.

Demū cu nec loq; ei pmitteret:
 accētes ad cātere clamauerunt: .:
Scito frat' Gerarde quā uulū
 mūs in pūmo: et monastium
 inuēit. **T**u uero quā qd' erit
 u' hū. hū monach' esto: **G**a
 ens quod uis: si potes p sūo re
 pūtan. **C**ūq; gerhard' magis
 ac magis aueraret. paucis in
 t' pōlitis diebus uoluit uocē in som
 nis dicentē sibi: hodie liberaberis.
Pāuante modū: dictū est. **P**at
 tū et ali' qdā te liberabūt. **E**rat
 aut' sacru quā adragelime tēp' **S**ir
 ta des pti uā itaq; diei hora cognat
 quod audierat: et pedes suos tetigit:
 et ecce ferrū ex parte crepuit
 i manu eius in mū' rā teneretur.
 et aliquaten' in cedere posset. **S**e
 quod ager. **E**rat ostiū obleratū:
 et p fōm' paupū uulū. **S**ir

venit tūc nō tam spe e vadēdi.
quā tedio iacēdi. sēn circiosita
te tēptandi. accēdēs ad ostiū
subfrānee domi in q̄ vinctus
erat. mox ut pellulū tetigit. le
va tota int̄ manū ei collapla ē.
7 ostiū domi aptū. **E**xistēs pede
tentū sic hō spedit. ad ecclā
ubi ad huc velptina celebrabā
tur officia p̄tendebat. **D**orro
mendici q̄ p̄foribz domi altabāt.
vidēt 3 ad hiebat. 7 dimittit
ertr̄ni. i fugā d̄ illi sūt. nichil
clamatēs. **C**ūq; iā ecclē p̄mū
ret. egrediens q̄dā de familia
domi captivitatis sue. q̄ manū il
li aā custodiebat. vidēlq; eū.
ad ecclā p̄erantē. tarde inq̄t.
gerarde venisti. **E**xpanēstēte
illo. festina ait. ad huc sup̄
q̄ audias. **O**culi ap̄pe ei tene
bant. n̄ p̄sus q̄d agētur in
telligēbat. **S**ed ad altiores q̄tūl
ecclē cū data manu gerardū
subleuasset. 7 int̄eunte illo ecclā.
tūc demū q̄d agētur agnūit.
7 conat̄ eū retinere nō potuit.
Hoc q̄ in gerardō a captivita
te amorū sc̄li hui. 7 a captivi
tate filiorū sc̄li liberat̄. notū q̄
nō dicitur fidelit̄ p̄soluit. **I**n q̄
p̄tillimū. notū fuit d̄s a q̄nta
p̄fectione sc̄e d̄s a d̄s. grām
istē dei famulātis cepit. q̄ in
ei sp̄s q̄ fec̄ q̄ f̄m̄s sūt.

q̄d erat futurū vidē potuit.
q̄ iā t̄m̄. **P**relecialit̄ d̄pe i
late fr̄s ei lancea apparebat.
quō digitū loco applicuit ul
nevis mox futuri. sicut post
modū ip̄e d̄fessus ē nobis. **xiii**
Quam aut̄ ten̄ ut d̄p̄m̄
fr̄s p̄ma die in eodem
esset cū berardo sp̄i cōgiga
ti. 7 mane int̄it̄ eis ecclā
ap̄licū illū legēbat caplū. si
telis ē d̄s q̄a q̄m̄ cepit in vobis
op̄us bonū ip̄e p̄ficiet. usq; i
die ihu xpi. **Q** d̄ tenor̄ nūc
nis. hanc ser̄ accepit. q̄m̄
li de celo somnasset. **G**entis
itaq; sp̄ual̄ iā pat̄. regenera
tor̄ i xpo fr̄m̄ suoz. 7 manū
d̄m̄ intelligēs sēn̄ op̄antē. ce
pit se hoc palā ubiq; p̄bica
tūm̄ i s̄l̄te. 7 q̄cūq; potat ag
gare cepit notū i d̄vere ho
mine. 7 cū d̄s de litteris sc̄li.
Que sc̄s ip̄o age s̄lebat. de
ser̄is 7 d̄l̄ge f̄tare. ostēdēs
grātia mundi. fugitina in
te miserias. 7 viderem̄ mortē.
tūc p̄ mortē. sēn̄ in bonis
sēn̄ i r̄alis p̄m̄a foz. **Q**d
m̄l̄ta. **R**et̄or̄ ad hoc p̄ca
bitati erat. ap̄ate in eis grā
di. 7 illo ut̄tis ei. 7 orone. 7
i sc̄tia ser̄m̄ ei. p̄mo t̄stata. 7
te m̄t̄ d̄ pl̄m̄ti. alt̄ p̄ alt̄m̄ ce
tebat. 7 d̄fencie hant. **xiiii**

Adumctus est ei etiam dominus hugo in
Atheniensis nobilitate et probita
te morum. possessionibus. et diuicijs
seculi ampliatius. Quoniam hodie me
rito religionis sue. et caritatis pro
prios. quod nobilitatis seu diuiciarum
gratia raptim a pontificiensi censo
rio quod edificauerunt. atheniense
si ecclesie pro merito. honore po
ntificis. Sic audies de conuersio
ne socii. et amici karissimi
mi flebat quasi proditor: quem
seculo mortuum audiebat. Ubi
autem primo data est utique facultas
mutui colloquii: et post distul
miles lacrimas. et gemitus distul
miliu dolor. uerba uerbis ceperunt
ferri. et res rebus comparari
Cum iter ipsa uerba familiaris
amicicie hugoni infunderet spiritus
veritatis. aliam iam faciem habere
ceperunt uerba mutue colloquii
nis. Datis itaque dextris in solida
cum nomine uite longe dignius
uermisque facti sunt cor unum. et a
nima una in christo: quod in seculo an
fuisse. Post paucos autem dies
micitur bernardo sub uelut ab
alijs locus hugone apposito re
silire. Opportunitate ergo inuenta
quod magnus quidam episcopus diuente
illis in partibus haberet. festinat
ut reuocaretur: itaque peruenit
Observantes autem per dicitur so

50
dales. subuersores hugonis. in
lo eo per dicitur ambulant sua. et omne
ei loquendi adimit facultatem. om
ne aditu in secludit. At ille cum
ei loqui non posset: clamauit pro eo
ad dominum. Quo ueniente cum lacri
mis: subita et uehementis in imba
tio pluuie mox eripit. Conse
derat autem in campo. quod aer se re
nere: et nil tale speraret. Dil
pugit ad repentinu ymbre
vicu proximu petuit. At bern
nardus hugone tenens. metu
ait sustinebis huius pluuie gut
tas. Cumque soli remansissent.
non fuerit soli. sed dominus fuit cum eis:
reddens ei continentia et aeris se
renitate. et animi. Ibi reno
uatum est fedus. propositum confir
matum: quod non potuit deinceps
violari **rv**

Quebat ista pax et nascere.
dentibus suis fremebat. et
talitercebat. iustitiam autem ostendens in
duo glorie de seculo triumphabat.
Iamque eo publice et priuati pro di
cunte. matres filios absconde
bant. uxores detinebant mari
tos. amici amicos auerebant. quod
uicium spiritus sanctus tante dabat uo
ce uertit: ut uix alicuius alicuius
teneret affectus. Crescente inime
ro liquitudo eorum quod in hac diuisione
unanimiter deiecerant. sic de

pmittitis ecclesie filiis legi. ml-
titudis eorum erat cor unum et anima
una in domino: et habitabant unanu-
miter simul: non quod alios audebat
se coniungere eis. Erat eis enim castel-
lioni domus una propria. et omnibus
omnium. ubi conveniebat. et colha-
bitabat. et colloquebantur: quod in-
gredi vix alios audebat. qui non
erat de certis eorum. Sed et si quis intra-
bat vides. et audies que ibi ge-
rebantur. ac dicebantur. sic de christi-
anis chaemithis aplos dicit dicitur
quodam prophetantibus dicebat
ab omnibus. diiudicabat ab omnibus: et
ad deas dominum. et confitens quod ve-
dus esset in eis: aut ipse unanimi-
tati eorum adherebat. aut recedens
flebat semetipsum. illos autem be-
atificabat. Hoc enim illis tem-
poribus in auditu erat: ut alicuius
adhuc in seculo commorantis nihil
prosciretur. Ipsi vero quasi mensibus
sex per primum positum in seculo ha-
bitu stabant. ut per modum plures
congregaret: dum quorundam negocia
per id temporis expediebant. **Q**
uia autem iam suspecta
ciperet esse multitudo.
ne que de numero eorum subriperet
ut ille qui temptat: placuit deo
super hoc quod futurum esset revela-
re. Aspiciebat enim noctis. et videbat quasi eos
omnes desubisse in domo una: ip-

ordine singulos quasi committere
de cibo quodam muni cancoris. et
saporis. Cuius ceteris omnibus opti-
me suscipientibus. et cum gaudia
magno: diuos ex omni numero il-
lo notabat ac tibi illius salutaris
participatione vacuos remansisse.
Aliter namque eorum non sumebat: aliter
de summe videbat: sed tunc muni can-
te sumeret. spargebat. **U**triusque
postea probavit eum. Aliter enim pri-
usquam ventum esset ad rem. dulus re-
trogressus in seculo rediit: aliter cum ceteris
cepit quod opus bonum. sed non bono fi-
ne conclusit. **V**idi ego eum in seculo pro-
terea uagum. et profugum a facie domini si-
cut cayn: quantum animaduerit potum
hominis humilimum. et miserabilis
confessionis. sed minime pusillanimitatis.
Qui tamen in ultimis darana-
le rediit. in firmitate corporis et
in opia cogere. cum homo bene natus
ab omnibus cognatis et amicis proce-
dit. ibique propter remittas. sed non
omino pro uoluntati: obit non quod
ut sicut frater et domesticus: sed foris
misericordiam postulans. sicut pau-
per et mendicis. **I**n uero adueniente die
rediebat uoni. et plendi deside-
rii: ex illis est de domo propria a ter-
nardus per firmum filiorum cum fratribus suis.
filius suus spahly. quasi uero uice
christo regnauerat. **C**umque exiret
de mansione gaudonis pro progeni.
in fontane dicebat: quinto vides

unu ardū fr̄m suū mimmū i pla-
 tea puerū cū aliis pueris? eya
 mōd fr̄m arde ad te solū respic
 ois tūa possessionis nr̄e. Ad qd
 puer n̄ puerilit̄ mor? vobis
 ḡ mōd cel? i m̄ terra. No ex
 eq̄ h̄ d̄m̄sio fr̄a ē. Quo dco. ab
 euntibz illis. nūc quidē dpm̄ cū
 pr̄e mansit. s̄ modico pt̄ euolu-
 to tpe fr̄es secut̄. nec apr̄e. n̄ a
 ppinqs. seu amicus potuit deti-
 neri. Superat de dō dicata do-
 mo illa p̄r senice cū filia. de q̄
 bz i suo loco dicemus xvij

Eo tempore nonne illis i pu-
 filius grex cystiēntis
 sub abbe degens viro venera-
 bili stephano. nū iā ḡiur̄ ei te-
 dio ēē m̄cipet paucitas sua.
 i ois spes posteritatis decider̄.
 m̄s̄ sc̄e illius paupertatis hedi-
 tas m̄l̄m̄deret. n̄ venerantibz
 oibz iens vite sc̄itate. s̄ refugi-
 entibz auititate: repente d̄n̄ma
 hac visitacōne tāleta. tā m̄ spe-
 rata. tā subita lenificatus ē. ut
 i die illa responsū hoc asp̄u
 sc̄o accepisse sibi dom̄ illa iute-
 f. Letare steril̄ q̄ n̄ pariebas.
 eripe i clama. q̄ n̄ parturie-
 bas. q̄a multi filij deserte. magis
 q̄ enis q̄ habz vniū. de quibz p̄n̄
 modū vltima es filias filiarū
 vsq̄ i multas gnacōnes. **Ma**

ano. pore vni ex̄itē q̄st̄iensibz
 p̄ d̄m̄s fr̄ibz i extremis iā
 posito apparuerat inimica ho-
 mimmū multitudine p̄ basilicā.
 ad fontē lacias vestimēta sua?
 i ipa visioe d̄n̄ ē ei. q̄a f̄os
 emou vocaret. Quod nū m̄
 dicalk̄ abbi. i i tellexit p̄tin̄
 v̄m̄ magnificus d̄n̄m̄a solaco-
 nē. i m̄l̄tū quidē iā tē de p̄m̄s
 sioe. s̄ plurimū p̄ea de exhibicō-
 ne letat. egit gr̄as dō p̄ri. p̄ ih̄m̄
 xpm̄ q̄ cū eo i cū sp̄u sc̄o viuit
 i regnat i sc̄la sc̄lor̄. xvij

Ano ab i carnacōne do-
 mini millesim̄. cente-
 simo. tercio decimo. a d̄n̄m̄cōe
 dom̄ cystiēntis quinto decimo.
 serenis dei **Bernardus** ānos
 n̄at̄ circit̄ xxij. cystiū in
 gressus cū sociis fere xxx.
 sub abbe stephano suauū iugo
 xpi collū subiussit. Ab illo
 aut̄ die debet d̄n̄s b̄ndicōne.
 i vinea illa d̄n̄i sabaōth debet
 fr̄m̄ suū. extendens palmites
 suos vsq̄ ad mare. i ult̄ ma-
 re p̄pagines suas. Q̄a n̄ exp̄
 d̄n̄s sociis ei v̄rozan aliq̄ su-
 erat. i v̄rozes quoz cū v̄ris
 i tē h̄m̄i sac̄. i i sac̄ōis n̄erat.
 p̄ h̄m̄is tollit iudicōe et̄ i i i
 tū i eis v̄rozan i i monialū
 feminaz. q̄d̄ **willerū** d̄r̄ i i iugo

12.
 67
 x
 viginti t̄
 triginta

nensi parrochia. dno co
operante magnifice sa
er creuit. usq; hodie religioni
opinioe celebrum. y psonis
y pssionib; dilatatu. h na
pagatu p loca alia. y ncl
sans ad huc ampliore face
fctm. her quide fuere miri
dei ditionis sca pncipia. Con
usa nomis aut insignia. qui
vita angelica gerens in tms
vixit: nemine enarrare
posse puto. cu vita n iuiat
de spu. de quo ille vixit. So
li qpe donantis y accipien
tis e nosse qutu ab ipso mox
dutionis exordio puenit eu
dms in bndictionib; dulcedis
sue: qnta repleuit gra e
lectionis: qm ab ubtate domi
sue iebriatur eu. **H**ugstus e
aut domi illa paupere spu.
y eo adhuc tempore abscon
ditu ac pene nullu. intendo
ne ibi moriedi a coedib; y me
moriam homi. y spe delitescē
di. y latendi tamq; vas p
ditu. to ale disponente. y eu
sibi i vas electionis iparante:
y n solu ad ordme monasti
cu fortandu. ac dilatandu:
s ad pntandu nom suu ca
ra gentib; y regib; usq; ad
extremu tre. **I**pe n de se nil
tale istmas. aut cogitas:

poni ad custodia cordis sui.
y pposita standu. hoc semp i
oe de. semp ena i ore habebat.
Bernarde. bernarde: ad qd
venisti. **E**t sic de dno legi: qd
cepit ilis face y docē: a pma
die in gllus sui in cella notu
rior. ipe cepit age in semet
ipso: qd alios erat docturus.
Solimodu em cu ia clareual
lis abbas eet ordinat. aduen
tantiu noticiis y festinantiu
igredi: audire eu pdicante
soliti sum: ac dicente. **S**i ad
ea q int' fut festinatis: me
hic foris dimittite curia q
de seculo attulistis. **S**oli sps i
grediatur: raro no pdest qd.
Qui cu noticiis ad notitate
verbi pntis. prens teneri
tudini eoz clementi exponē
do qd dixerit. Carnale sapit
cencia pdicare solet foris di
mittēda. ipe cu noticiis eet.
i nullo sibi prens instabat o
nimodis mētificare no solu
sapientias carnis. q p sen
sus carnis fuit: s y sensus ipor
p quos fuit. **C**u em ia interi
ore sensu illuminat amoris
dulcia ac frequentu sentire i
ciper delictu spante sibi sua
titate. sensu illi interueni
mes a sensib; carnis: in qm
eis pmittebat qntu suu er

queri solet. q̄ si dormit. hōi
neq̄ quēlibz in sompno suo
q̄ emoriente & sepultū ni
chil ab ebo plūbz differre.
Vnde & siquē forte religio
sū in dormiedo seu diurnis
stertente audierit. seu nmi
p̄p̄sitate uiderit iacente. pa
tient vix ferre potest. & car
nalit eum seu sc̄larit dormi
re causat. In ip̄o n̄aq̄ tenuē
inictū. tenuē sompnus co
mitat. In neit̄ em̄ illā m
dulget corpi suo saderatē.
n̄q̄ m̄trōq̄ sup̄sisse aliqd.
satis ei est. Cū em̄ ad vi
gilia vigilaz ei modus ē.
n̄ totā noctē dūcē in sompne.
Sorro ad comedendū usq̄ ho
die iux aliqd̄ t̄ h̄c uolup
tate appetit. & solo timore de
fecto. Et em̄ melliaris pulc̄
medat. sola tibi memoria
sat ē. Sic accedit ad sumēd
abū. q̄ ad comētū. Ap̄mo
siquidem diuisiois sue anno.
seu eḡsiois de cella nouaor.
nata ei cū tene unius & deli
tate semp̄ p̄plexiois finit. ie
unius multis. & iugilis. fr̄igo
re. & labore. diuoribz & st̄m̄
is exercitū att̄ta stomacho
corrupto aridū p̄tinuē p̄ ol
solet reicē qd̄ ingerit. Qd̄ si
qd̄ natali deoctione digestū

transfudit ad inferiora. ibi ni
chilomin partibz illis corporis
n̄ minoribz infirmitatū in
modis obsessis. n̄ n̄ cū graui
tormento eḡdit. Siquē aut̄ resi
diuū est. ip̄m ē alimētū corpus
ei q̄ letūq̄ n̄ tā ad vitam sus
tentādā. qm̄ ad differendā
mortē. Semp̄ aut̄ post abū
q̄ pensare solta ē. q̄ntū d̄me
derit. Si aliquēdo uel ad modū
cū m̄surā soltā excessisse se de
phendit. ip̄me abie n̄ patit̄
S̄ iustus plūmome sic ei in
natam usus ē. ut q̄li aliqd̄ do
corp̄al' s̄ cūlibz restōis plū
aliqd̄ solito uelit idulge nō
possit. Sic aut̄ abūno fuit
m̄ nouitios nouitū. mo
nachus m̄ monachos sp̄n
ualidus. corpe infirmū. n̄li
dulgentie cū corpeis h̄etē
seu restōne. nil remissiois
de dimini labore ul' ope fieri
s̄ aliqd̄do acquiescens. Ce
tos namq̄ sc̄os ēē arbitaba
t̄ & p̄ferios. se ū sicut nouitū
& m̄p̄netem. neq̄m̄ em̄itōz
p̄fōzq̄ indulgentis & remis
sioibz indigere. & feruore no
uicō & ordinis districtione. &
vigore discipline. Dropt̄ qd̄
dimis vite seu uersatōis
feruētissim̄ em̄itōz. n̄ op̄
aliq̄ manu fr̄es artitaret

quod in minoribus seu usus ei seu un-
pericia denegabat: fodiendo.
seu ligna cedendo. et peris hu-
meris portando. vel quibuslibet
laboribus equis laboriosis illud
redimebat. **U**t uires defici-
ebat ad opera in hiora quere-
fugiens: labore humilitate
penitabat. **E**t mirum in modum
is quantum in contemplatione rerum
spiritualium ac diuinarum accipere
gratum: ita talia non solum occupari
potebat uerum etiam plurimum de-
lectabat. **S**ed mortificata ut
dominus est sensualitate eius: seu consue-
tate. seu infirmitate: in huiusmo-
di labore corporalium distractio-
nibus. profectus etiam quod mentes
sepe necesse est. et si in sententia
et in cogitatione ab in-
teriore spiritu unitate aliorum pati-
distractione: ut privilegio ma-
ioris gratie. in uirtute spiritus. simul et
totum in deo uacabat. et in
alto patiens scientiam. in alto
deuotione. **L**aboris ergo tempore et sepe
inter orabat. seu meditabat
absque intermissione exterioris la-
boris: uerius laborabat abs-
que iactura interioris suauitatis.
Nam usque hodie quod in scrip-
turis ualeat. quod in eis spiritualiter
sentit. maxime in filiis et in ag-
meditando. et orando se confiteatur
accepisse: et in hoc millos ali-

53
quod se magistros habuisse non
quercus et fagos. ioco illo suo
grioso inter amicos dicit solet.

Quod uero in scripturis ualeat.
palam sibi est: qui uel loquente
eum audire. uel aliquid quod scripsit le-
gere ponere.

Hecis tempore scribere ad se-
randum non feruore et
gaudio sancti spiritus occu-
pans. cum tempore non impetens et nel-
cuius laboris ipsius se sibi et
requiescere uideret: admodum
tristat ad orationem defugit. cum
magis lacrimis postulans
a deo donari sibi gratiam mentium:
Nec sefellit simplicitas fidei
desiderium religiosi. Continuo
namque ut petit: impetunt. **E**t
ex illo die in labore illo pre-
cis se peritum esse cum quodam iocundi-
tate gratulat: tanto in hoc
opere deuotior. quanto se in huiusmodi
facultate ex solo dei dono remi-
niscit accepisse. **S**eriat autem
ab huiusmodi labore uel opere:
uigilant aut orabat. aut legebat.
aut meditabat. **A**d orandum
si se solito offerret. solitudine
utebat: si autem uicium seu a-
pud se. seu in terra esset. solitu-
dine cordis ipse sibi effugit.
ubi solus erat. **C**anditas
autem scripturas simplicitate et se-
riate libentem ac sepe legebat

n̄ ullis magis q̄ ip̄as ubi se
 as intelligere se dicebat: q̄ qd̄
 qd̄ seis diuine sibi elucebat
 ueritatis aut ueritatis i primū
 sibi originis fonte sue. magis
 q̄ in deatrentib; exp̄sionū
 ruius sape testabatur. **S**cōs
 tū i orthodoxos ear; expoli-
 tores humiliter legens. neq̄
 quā sensib; ear; suos sensus
 equabat. h̄ subiciebat formā
 dos: i uelutignis ear; fidelit̄ ad
 heres. sepe de fonte inde ilh
 hauerat. i ipe bibeat. **I**n
 de est qd̄ plen' spū. q̄ om̄is
 sc̄a scriptura diuinitus est inspi-
 rata. tā cōfident' i uulit. eaulq;
 hodie sicut apl's dicit ueritatē
 ad docendū. ad arguendū.
 ad capiendū. ad erudiendū:
 i dū pdicat uerbuū dei. q̄cqd̄
 de ea affert i mediu. sic pa-
 tens i placēs effit. i ita id
 inde agit efficax ad monē-
 diu: ut mirent. om̄s tam
 sc̄ari q̄ spūali pditi doctia.
 i uerbis gr̄e q̄ pcedr̄ de ore ei.

xxi **Q**um aut placuit ei q̄
 eū segregari a sc̄o. i
 uocant. ut ampliore gr̄a re-
 uelaret in eo gl̄m suā. i ml-
 tos filios dei. q̄ erant discipuli
 aggaret iunim: misit in
 tē abbil Stepham ad edifi-
 candū domū clareuallis

mitte fr̄es ei' i cū eis alios
 uiros religiosos. **Q**uis abe-
 iuntib; ip̄m ber̄rdu etiā do-
 mū p̄fecit abem. mirantib;
 sane illis tanq̄ mat' i sc̄e
 nius tā in religioe q̄ in sc̄o
 uirū. i tūtib; ei tū p̄ueneri
 orū etate iuuetutis. tū p̄ cor-
 poris i firmitate: i iuuiori
 ulū exterioris occupationis

xxii **E**rat aut clareuallis
 loc' in territorio lingo-
 uli. nō longe a flūio alba.
 antiq̄ spelunca latronū: i
 antiq̄ dicebat uallis absint-
 thialis. seu p̄t̄ habuūit ibi
 absinthij copia: seu p̄t̄ ama-
 ritudine dolcis in cōuicū
 ibi i manib; latronū. **I**bi q̄ in
 loco horrens i ualde solitu-
 dinis p̄seder̄ uiri illi iun-
 us: fr̄i de spelunca lat-
 nū templū dei. i domū orō-
 nis. **U**bi simplicit' aliquo tpe
 deo seruierūt in paup̄tate sp̄t:
 in fame. i in siti. in frigore.
 i nuditate: in iugibus i ang-
 tiis multis. **O**ulm̄taria lepi-
 ex folijs fagi p̄ficiēbat. **D**a-
 uil in star p̄fici illi: ex or̄o
 i milio. i uicia: ita ut aliq̄
 do religiosus iur qd̄ appoi-
 tū sibi in hospicio ubi iuplo-
 rant clam alpoetant. q̄ p̄
 miraclo om̄ib; ostēdūm:

qd inde iuuent hoirs. r tales ho
 mines. **A**t iuru dei iuu ista mo
 uebat. r suma ei sollicitudo de la
 vite multor. que apma die duli
 omis sue usq ad hoc tps fa sin
 glaric sacrū illud pecc nolctur
 possidere: ut erga om̄s aiā ma
 riu iudeat gerere affectū. **F**rat
 r uelieuent in p̄cordis et sc̄i
 desiderii r sc̄e humilitatis d̄lic
 tūs. **M**odo em̄ se ipm̄ deicunt
 fat̄bat in dignū. p̄ que fruct̄
 aliq̄ p̄ueniret. r modo oblit̄
 sm̄ estuabat flagūillimo ardo
 re: ut nullā n̄ ex multor saluē
 solatōne posse adinicti uideret.
Sane fiducia caritas pariebat.
 h̄eandē caligabat humilitas.
Contigit aut̄ inter hec ut aliq̄n
 do tepul soluto surgeret ad in
 galias. **Q**ū pactis cū usq ad
 matutinalē laudes aliq̄n to lon
 guis intualū. eḡssul foral. et
 loca iucim̄ea c̄uens ceabat
 d̄m ut acceptū haberet obsequi
 sm̄ r fr̄m suor: r in eo qd̄ them̄
 sp̄ualis fruct̄ desiderio d̄stitit.
Subito ū stans in ipa ceatōne
 modice int̄lūsil oculis. iudit in
 diḡ er̄m̄tūis montib̄ tā in finī
 tā dilulē d̄dicionis hominū mult
 tudinē in fericeē ualle del̄cen
 dere: ut nullis ipa cape ū pollet.
Qd qd̄ significauerit: iā om̄ib̄
 manifestū ē. **H**ac q̄ iur̄ d̄m̄ iūli
 † nisi habitus

que magnifice cōsolat̄ r exhor
 tat̄ ē etiā fr̄s suos. d̄monens
 eos de mis̄ctia dei usq̄m despare.
Qū ū cū instantē h̄i
Cemē Gerard̄ frat̄ ei
 cellerari dom̄ ap̄ eu d̄m̄ que
 r̄t ad necessaria dom̄ r fr̄m
 multa deesse. n̄ habē se iude ea
 coemeret. r iurgite necessita
 te iā nullā recipet illoē solā
 cōne. rel̄ aut̄ in p̄mptu ū c̄t
 que caret. iur̄ cū q̄ntū interi
 ad plēntes angustias sufficere
 possit. inq̄sunt. **M**le ū r̄. lib̄s re
 spondit. **T**uc dimittens eū. ad
 ceationē d̄stigit. **P**ost paulidū
 ū redies Gerard̄ muliere q̄ntā
 de castelli de foris ēē: r uelle ei
 loq̄ uiciat. **A**d q̄ cū egrederet̄
 p̄cidit ad pedes eī eadē mulier.
 r eu lib̄as b̄ndictōne ei obtulit.
 ceationū suffragia iplorās iur̄
 ro suo p̄ctose egrotanti. **Q**ū b̄
 iur̄ alloct̄ dimisit a se: uade
 inq̄uens sanū inueniet iur̄m
 tuū. **M**la ū abiēl in domū suā:
 sic audierat sic iuenit. **A**bas
 ū solant̄ pusillanimitatē c̄lle
 rarū sui: ad s̄d̄nedū d̄m̄ de
 ceto ~~redidit~~ redidit fer̄ciore. **A**et
 cū semel h̄ ei d̄stigillē certū ē: ū
 sepe cū huiusmodi necessitat̄ multa
 ret. repente uide nō spabat̄ auri
 lū ei a domino affuisse. **P**pr̄ qd̄
 iuri prudentes itelligētes matū

sup est

27
dñi eē cū eo. teneritudine mīal
et a deliciis paradisi nūq̄ egres
si. rerū extior sollicitudine
graviare capiebant: eas ipi in
tra semetipos ut poterāt dige
rētes. ⁊ tūm de iudiciis ⁊ scie
tis suis. ⁊ causa aiā suar eim
slide utres. **N**ūq̄ tū pene hoc ei
contigit. qđ filius isrl̄ legitim̄ olim
de moyse ⁊ngisse. cū diu dūlat̄
cū dño i monte syna e caligine
nubis egredere. ⁊ descenderet
ad ppl̄m. ex colloq̄o dñi facies ei
cōmūta appareret. ⁊ trībit̄: adeo
ut fugeret ppl̄s ab eo. **E**gressus
ū iur ille sc̄s a facie dñi quā inso
litudine cōstet. ⁊ sublimis
altitudine ⁊ templacōis in silē
cio aliquid frūit̄ erat. qđ de
c̄lo afferens int̄ hoies miracū
qđdā cōq̄sice sibi apđ dñm plusq̄
humane pūritatis: hoies qđ rege.
⁊ int̄ qđ dūlarū ueniebat. pene
om̄s ale abstruit. **S**i qñto uaq̄
de spūalib⁹ ⁊ edificacōne aiā
sermonē ad eos habebat. ⁊ loq̄
bat̄ hōib⁹ lingua angelor. ⁊ iux
intelligebat. maxime aut̄ in hil
qđ ad uicel hominū p̄tinebat. ex
habūdācia cordis sui tā sublimia
eis p̄ponebat. p̄fecta exiēbat
ab eis. ut dūm uideret sermo.
intatū nō capiebat qđ dicebant.
Rursum cū singillatim audi
ret sc̄tentes. col sibi. ⁊ semet

ipos accusantes sup̄ dūbit̄ illū
oib⁹ cogitacōnū dñm in hūmana
rū quas nullus in carne uiuens
hō p̄nit̄ uitate potest. hoc potissi
mū fuit i q̄ lucā illi ad teneb̄ illas
dūencio eē ū potuit. sc̄licet qđ ho
mines i ueniebat. qđ i hac parte
anglos estimabat. **A**ngelicā em̄
magna ex parte de gustant̄ pū
ritatē ⁊ ex sc̄tēcia iam olim accep
te a deo gr̄e singularis simpliciē
p̄dicans inuile d̄ d̄ d̄ d̄ hūma
ne fragilitatis. interpretacōes seu
iniquacōnes cogitacōnū harū
nullū religiosū uirū posse in cōdit̄
uē si i cōdit̄. uē religiosū ū eē esti
mabat. **S**ū uē religiosi pie pru
dentes. ⁊ i p̄dicacōne uerba ei
uenerabant̄ eq̄ā qđ nō capiebāt.
⁊ in d̄fessionib⁹ suis licet ad nouū
d̄p̄erēt auditū. eo qđ semina
riū qđdā de sp̄acōnis p̄ferre
uideret in firmis. tū uerū sen
tēcia sc̄a iob nefas p̄tinebat. ⁊
dice sermonib⁹ sc̄a. ū exculantel
s̄ accusates i firmitate suā i d̄p̄er
tu hōis d̄i. in q̄ nemo iūnes uuln
ficari potest i d̄spectu d̄i. **U**n̄ f̄m̄
ē ut fieret magrā magrī. pia hu
miltas discipulor. **C**ū em̄ ad uicū
arguentis humiliaret̄ qđ argue
bat̄. cepit ⁊ spūali magrō adū
sus fr̄el̄ hūmiles ⁊ subiectos re
lūs suis eē suspect̄. ⁊ itā ut ip̄e
iā pot̄ accusaret̄ ignorātiā

sua. & defleret necessitate qd si
 lere n liceret. cu nesciret loqui
 qd n ta alta ad hoies q i dig
 na hoib loqudo ledet colicinal
 audire. qd ta scripulo se pfer
 rone a scrib simplicib exigebat.
 ig se aduim i ueniret ee pfectu
 Cogitabat naq eo multo me
 lioa r uicimora saluti sue i li
 lengo suo meclitari. q ab ipo au
 dierit. deuoc r efficac saluitem
 sua opari. q ei ex emplo acciper.
 expdicatione u et scandali zari
 poti q aliud dape edificacois.
 C uq sup hoc ue hemici d baret.
 r d baret. r diuile cogitaco nel
 ascenderet in cor ei. p multo fluc cogi
 tus r tnat cordis. de aut ab exte tagi
 riorib oib ad itiora sua recollu
 ge se. ibiq i solitudine cordis. et
 lecto silenci pnie. r pcolari dnu
 dou qcuq in misericordie sue sup h
 ei sua reuelaret uoluntate. Aer
 distulit misericordia dei auerit i te
 pore oportuno. **C** uicis liqte euo
 lutis dieb uidit i uisu noctis pue
 ru claritate qda dnuina altante
 sibi r magna auctoritate papi
 ente fiducialit loq qe ad ei sug
 geret in aprioie gen sui. quo no
 ipe eet q loquet. si spc scs q loquet
 in eo. Et ex tuc manifesti i eo r
 p eu loquens spc scs. r sermone
 potencie ei. r sensu i scripturis
 habudanciore suggeres i apa

one oris ei. apd auditores qi gram
 ei addidit. auctoritate r i tellet
 tu sup egeni r paup. r pecca
 tose penitete. r uenia postula
 tem. - xxiii

C uq ia aliquen didicisset
 int hoies dulari. r hu
 mana age r tollerare. i aq ut
 frs suos r cu eis inciper fru
 fructib dulsiois sue. pat q qui
 sol domi remasit uenient ad
 = filios suos. apolit r ad eos
Q aliquitu temp ibi fecisset.
 obit i senectute bona. **S** eor
 quoq eor i lcto nupta. r lcto te
 dita. cu i diuiciis r deliciis lcti
 piclitarer. tande aliquido inspira
 uit ei deus ut frs suos iulitaret.
C uq uenisset q i uisura uenerabile
 fratre suu r adeet cu comitatu sup
 bo r apparatu. ille detestauit r exetul
 ea tanq rete elyabon. ad capiendal
 aial. nulatent aqelce uoluit adin
 tendca ea exire. **Q** d audies illa
 stilla r pnta ueliant. cu null ei fr
 suae occurit dignaret. cu afre suo
 andrea publice ob uelitu appara
 tu ltere in uolitu argueret. tota
 i lacrima resoluta. r si pcatie su iqt.
 pcalib xpc mortuus e. **Q** a em p
 catie su. idco dicit r bonce collo
 quim redro. Et si dicit sine ms
 carne mea. ne despiciat ser u cli
 ai am mea. Veniat r iapiat. r qe
 qd pcepit face parata i mi. **H** ac

q̄ p̄missione tenes erit ad eā cū
frat̄ib' suis frat̄ ei. Et q̄a eā
separare a viro n̄ potat. p̄mo
iūho omne ei mūdi gl'am i cultu
uēsti ū r̄i omib' scti pompis. r̄
curiositatib' iē dicit. r̄ forma
vite matris sue in q̄ mltō tpe
vixit cū viro ei in dicit. r̄ sic
eam a se dimisit. Illa ū obe
dientissie parēs p̄cepto. rediit
ad p̄a: unūata repente scdm̄
omnipotentia dextere excelsi.
Stupēbant ōs adolescentiū
tam nobile delicatā subita
mutacione i habitu. r̄ iuctu.
in medio scti vitā dūce here
miticā. r̄ in stare iugiliis.
r̄ ieiuniis. r̄ otimūis ordib':
r̄ ab oī sctā proxius se facere
alienā. Biennio postea sic
vixit cū viro suo. ill' sane
secūdo maxime āno dante dō
honore. n̄ temerariū ulterius
p̄sumēte templū sp̄t scti: qm̄
r̄ tandem iūate r̄ iuctus
p̄seuerancie. liberat̄q; a se di
mittēs. iuxta ritū ecclē faci
tate ei accessit seruiendi dō
cū se p̄bant. Illa si optata
libtate — potita monasteriū villetū
cū sup̄ m̄ minimū adies.
cū scis monialib' i ubi deo
seruientia; reliquiū vite
sue dō voluit. vbi tantam
ei gr̄ia dñs stulit sc̄itatis.

r̄ ut nō min' aīo q̄ carne il
loy p̄baret viroy dei ēē ger
mana. xxv

Cum aut̄ missus no
uit darā halle verū
d' ordinandus ēēt i minist
riū ad qd̄ assupt̄ emt. r̄ se
des lingonēsis uacaret. ad
q̄ ordinatio ip̄a respicieba.
querentib' frat̄ib' quo en
duceit ordinandū. cito de
proximo se obtulit bona fa
ma venerabil' cathalacū
sū ep̄i opinatissimi illius
magri gwillelmi de capell'.
illucq; en cū sumendū ēē
distintū ē. Sic q̄ f̄m̄ est.
Abiit aut̄ cathalacū
assupto seu elboldino mo
nacho quoda cystiense. In
tunc p̄dā ep̄i dom̄. iūuēnt
exesi corpis r̄ moribundi.
habitu quoq; despicabil'.
subsequēte monacho sem
ore. r̄ magnitudie r̄ robore
corpis eleganti: aliis r̄idē
tib'. aliis irridētib'. aliis
rem sicut erat in r̄ptando
veneratib'. Cū aut̄ d̄rere
t̄ q̄s eoz ēēt albas. ep̄i p̄m
oclos i en aptos habens ag
nouit seruum dei: r̄ susce
pit en sicut seruus dei. Cū
en p̄mo ip̄nato colloq̄s. q̄
in elū locacione pruden

na nimenis magis magisque
 pderet verendia colloque
 di: in tellerit v sapiens dnu
 na visitacone i aduentu hos
 pitis sui. **A**er de huc hospita
 litans pia instanaa. don vs
 q ad familiare fiducia v lib
 tate loqdi pducto colloqo ad
 alterutru. ia meliur eu pme
 daret. **S**ciencia sua: q uba
 ulla. **A**d milia: **E**t illa die.
 v ex illa hora fr cor vnu. v
 ma vna i dno. ita vt sepe
 ale alim hospite deinceps
 haberet: v pa eet epi clare
 uallis. clareualle su v effi
 ceret n sola domus epi. k v
 p ipm tota ciuitas catha
 latinis. **C**u v reme sis p
 imna. v gallia tota p eum
 i deuotione excitata est: re
 uerentia viri dei. **A**b illo si
 quide tanto epo ceteri didi
 cerut suscipere. v reueri eum
 tamq angelu dei: ita vt hu
 p tempore pscensse in eo g
 cia videat ho tante auctori
 tatis. sic affis erga ignotu
 monachu: v monachu tam
 te humilitatis. **xxvi**.....

Aodico u pr tpe tnt
 acto. cu eo usq i fir
 mitas albis mg
 uelcet. ut ia n mors et aut
 oi morte gnae vita sperare

t: ab epo inuitat. **S**uos in
 so eo ept se no solum vite ei
 k v sanitatis spe habere dicit.
 si dilio ei achescens. scdm in
 firmitatis sue modu aliq
 ceperi sua cura pateret im
 pendi: ille u eu a rigore ul
 usu dsuetudis sue unu faci
 le flecti posset: pfrs ept ad
 capitulum asteriense. ibi co
 ra pauculis abbatib qd ue
 uerant pontificali humilita
 te. v sacerdotali caritate. toto
 corpe in terru pstratus: penit
 v obtinuit. vt toto anno vno
 i obediencia sibi rderet. **A**d
 em tante humilitati i tanta
 auctoritate negari posset.
Reuisu itaq clareualle. ext
 claus v terminos monasterii
 domnicula vna fieri pcepit.
 ordnas v mandas in alio ul
 potu. sine i alio humusmodi
 ita eu nulla ibi teneri ordi
 nis districione. nulla de to
 ta clare domus ad eu refer
 ri sollicitudine: k sibi eum
 iunne scdm modu ab eo ps
 titutu. **E**ode tpe v ego clare
 ualle. ipm q frequentare
 cepi. **Q**ue tu ibi cu quoda
 abbate altero inuitarem: iunem
 i suo illo tugurio quale le cu
 plis ispitis puplicis fieri
 solet. **I**nueni aut expcep

Handwritten marginal note in red ink, partially obscured by a cross symbol.

Handwritten marginal note in red ink.

repto ut dñm ē ep̄i ⁊ ab̄b̄m feri-
atū ab om̄i sollicitudine dom̄i
tam interiori q̄ exteriori vacā-
tē ⁊ dō ⁊ sibi: ⁊ q̄ in deliciis pa-
diti exultatē. Ingressusq̄ regi-
ū illud cubiculū. cū considerare
habitacōne ⁊ habitatore. tanta
in dñm testor dom̄i ip̄a in amebā
reuerētiā sui: ac si ingrederer
ad altare dī. **T**antaq̄ affectus
suauitate cōtra hominē illū. tam-
toq̄ desiderio in paupertate illa.
⁊ simplicitate cohabitadi ei: ut
si optio illa die michi data fu-
isset. nil tū optassem. q̄ ibi
cū eo semp̄ manē. ad seruiē-
dū ei. **C**umq̄ ⁊ ip̄e uisum
nos cū gaudio suscepisset. ⁊
quererem̄ qd̄ ager. quom̄ ibi
uideret: in illo suo gūoso ar-
midens uobis optime ait Ego
cū hacten̄ hoīes rationales
obediēbant. nullo dei iudicō
irraciōn^{na} **U**am bestie dato sū
ad obediēdū. Dicebat autē de
quodā hoīe rusticano ⁊ uano.
nil procius sciēte. ip̄m̄q̄ ab
infirmitate q̄ laborabat cura-
turū se iacitantiē: cū ad obe-
diēdū ab ep̄o ⁊ ab̄b̄ibz ⁊ fr̄i-
bz suis cōdit⁹ erat. **I**biq̄ cū eo
manducantes cū arbitrarem̄
hoīem tā infirmū. tantēq̄ p̄uide-
cie d̄missim̄ sic op̄tebar p̄ci-
randū. ⁊ iudem̄ ei agente me

claudam

dico illo suo offerri cibos. q̄s
sanis q̄s uix p̄ angustia famis
attinget. **V**idebam ⁊ talē sce-
bam: uix regulari silencio nos
colubente. qm̄ in illū q̄ sacrile-
gū ⁊ homicidā ira ⁊ stimulis
insurgem̄. **I**pe autē in quē h̄
siebat indifferentē cuncta su-
mēs equie oīa approbat. sicut
qui sensu ip̄o corrupto ⁊ pene
emortuo sapere nil discernebat.
Nā ⁊ saginā crūdā p̄ errorem
sibi oblata p̄ bicyro multis di-
ebz nosc̄ comedisse. oleū bi-
bisse tam̄ aquā. ⁊ multa talia
stingebat ei. **S**olā cūp̄ aq̄
sibi sapere dicebat: eo qd̄ cū eā
sumeret. fauces ⁊ guttur ei
refrigerabat. **S**ic ḡ autē eū i-
ueni: ⁊ sic habitabat in illa
solitudine sua: v̄ ille dī. **Q**u-
erat solus cū quo erat deus:
⁊ custodia ⁊ solacō scōz an-
geloz. **Q**uod etiā manifestis in-
dicijs demonstratū ē. **N**ote em̄
qd̄ā solito affectu orādo effu-
derat sup̄ se animā suā: cū te-
nuit soporatus uoces audi-
uit tam̄ t̄seuntis multitu-
dinis copiose. **E**ungilas autē
⁊ eascē uoces plennis audies:
cellā quoz in qua iacebat
egreditur. ⁊ p̄sequit̄ abeim-
tes. **H**aut̄ p̄ciū abeunt̄ locus
densis adhuc sp̄maz uep̄um

fructibus abundans: & nō longe
mitari ab illo. **S**up hūc aliq̄
diū stabat uelud aluātes cho-
ri hūc inde dispositi: & uō s̄s au-
diebat & delectabat. **C**ui tū
misteriū uisionis nō p̄us agno-
uit: q̄ trauulatis post aliquod
ānos edificijs monasterij eo-
dē in loco positū oratoriū cerne-
ret. nō uoces illas audisset. **M**ā
si idign⁹ ego paucis dieb⁹ tū
eo: & quocumq̄ oculos uerebam.
mūns q̄ celos me iude no-
uos. & terrā. & antioq̄ egipci-
oz monachoz p̄m uroz an-
tiquas semitas: & i eis uir te-
poris hoīm uetustia uestigia.
Erat enī tūc tēps uē clare
uallis aurea sc̄la: & tū iuri-
ditinis olim diuites i sc̄lo & ho-
norati. nūc in paup̄tate xpi glo-
riantes etiam dei plā tarent
i sanguine suo. i labore i erup-
nis. in fame & siti. i frigore &
inditate. in p̄secutioib⁹. & o-
timelis. & angustijs mltis.
Parates claraualli eā q̄ hodie
habz sufficienciā & pacē. **F**leg
enī se tam sibi q̄ xpo & fr̄ib⁹ i
ibi dō seruicijis iūie estimāte.
p̄ nichilo habebat q̄cqd sibi de-
esse. t. dū reliqueret p̄ se qd
illis sufficeret. & ad subsidiū ne-
cessitatis: & ad aliq̄ sc̄laenā
uolūtate p̄ xpo paup̄tatis.

58
Seruaq̄ facti & abiteuāly clarā
uallē p̄ descensū monis. ds
in domib⁹ eius cognosceret: nō
i simplicitate et humilitate
edificioz simplicitatē & humi-
litatē i habitacū pauperū
xpi uallis muta loquētur.
Deniq̄ in ualle illa plena
hoīb⁹ i q̄ nemi otiosū eē lice-
bat. oib⁹ laborantib⁹ & singul⁹
circa i iūcta occupatis. media
die media noctis silenciū a lu-
p̄ uenientib⁹ i ueniebat: p̄ la-
bor somn⁹. ul' si fr̄es in laudi-
bz dei occuparetur. **S**orro si-
lenciū ip̄ius ordo & fama. tā-
tā eā apd̄ sc̄lares hoies sup̄
uenietes sui faciebat reueren-
tiā: ut & ip̄i nō dicā p̄ua ul' o-
tiosa. & aliq̄ eā qd̄ ad rē at-
tineret. ibi loqui uerentur.
Loci uō ip̄ius solitudo iē opa-
ta siluaz & uicinorū hūc inde
monū angustias i q̄ serui-
di latebat. **S**pelūcā illā sc̄i be-
nedicti p̄ris n̄ri quodam re-
p̄sentabat. i q̄ aliqui a pasto-
rib⁹ iūiet⁹ est: ut tūc imita-
bāt uita. habitacūis ei⁹ ac
solitudis formā aliq̄ habere
uidentur. **O**m̄s q̄p̄ i mlti-
tudie solitarij ibi erant. **V**al-
lē nāq̄ illā plenā hoīb⁹ ut
dcm̄ ē. ordinis racōne tamta
ordinata singul⁹ solitariā

famebat. q̄a sicut vn̄ hō iōq̄
dinat̄ q̄ cū solus ē t̄pe sibi r̄
ba ē: sic ibi vbi vnitare sp̄s.
y regularis lege silēci i ml̄
ridine hom̄ ordinata. solitu
dine cordis sui singul̄ ordo de
fendebar. Domibz ū y habitā
cū siphaly v̄it̄ m̄habitacū
psimil̄ erat. Sams n̄ tā fir
furens q̄ terrenus videbatur.
dums fr̄m laboribz iux de tra
deser̄ illuc sterili p̄ductus: ce
tera q̄q̄ cibaria queq̄ iux erāt
aliq̄ saporis halencia: p̄r que
fames. seu amor di faciebat.
S̄ y ip̄m nouicij feruoris sim
plicatas sibi tollebat. cū q̄ si
uenenū arbitrites q̄cqd̄ come
dēt v̄r cūq̄ delectaret: recusa
rēt dona dei p̄r gr̄am q̄ in eis
senciebant. Cū em̄ circa oē ge
nus carnal̄ tollerācie. cū ad
iucorio gr̄e di studiu sp̄ual̄ pa
tris i eis hoc essent. ut plu
rima q̄ homini i carne consti
tuto ip̄sibilia p̄us videbant.
iā nō solū d̄stant p̄agent. y si
ne murmuracōne. s̄ y cū i genti
delectacione: ip̄a delectacio a
liā i eis peperat murmuracōne.
y eo periculosiore q̄ eam esti
mabāt q̄ remouere a carne. sp̄m
p̄p̄uore. S̄ualū q̄re haben
tes. y q̄ cū testimonio d̄scēcie
sue memorie fidelit̄ d̄medatū.

inimicā eē aīe onem delectacionē
carnis: q̄cqd̄ carne cū q̄libz de
lectacione nutre uideret. fugiē
dū arbit̄bat̄. Quali em̄ p̄ alia
uīā reduci se putabat i regione
sua: cū p̄dulcedine amoris
iterioris amara equie ac dūl
tia delectabiliter edendo: delec
tabilius iuxē in heremo sibi
uiderent. q̄ p̄us uixissent in
sclō. Cūq̄ in hoc suspectā aliq̄
tenus haberent sp̄ual̄ p̄ats cor
tidiana correptionē. q̄ tam
eor̄ plures sp̄m deferente: ali
q̄ ad iudiciū ep̄i q̄ tūc forte
aderat res delata ē. Sup̄ quo
v̄ ille potens in v̄lo sermonē
ad eos aggressus ad eū finē p̄
dixit. ut hominē omnē qui
cūq̄ dona di reculeret. p̄r ḡ
cia dei inimicū eē gr̄e dei. y sp̄m
sclō resistere p̄nunciaret: ad
ducta sicquidē hystoria de hel
seo p̄pheta. y filiis p̄phetar̄ cū
eo in desertis locis vitā hemi
tica ducenibz. quom̄ cū aliq̄m
ad horā refectiois uētū eēt.
amaritudo mortis i olla deco
ctionis eor̄ iuenta. p̄ uicū di.
y ministeriū p̄phete p̄ infusi
onē farinule dulcorata ē. ol
la inq̄d̄ illa p̄phetica olla uīa
est. nil i se n̄ amaritudinem
habens: farina ū amaritu
dinē in dulcedine d̄tens:

tataq; ium eu ite ipo caufaba
 tur inferre nature: ac si agn⁹
 ad aratru alligat arare coget.
 Na cu greb illius ex corruptione
 stomachi p os eius idigeste cru
 ditatis erupto alijs inperer ee
 molestior. maxie aut in choro
 psallecu: q n m illico collectas
 firm deseruit: k iuxta locu staci
 gnis sue pcurato ac defosso in
 tra receptado doloris illius: sic
 aliq; diu pur potuit necessitate
 illa tntegit. Et ubi qd si h
 pmisit in tollerancia rei. nuc de
 mu collectas deserere. v sece
 su secu habitare pmissus est:
 n qntu siue collocuonis. siue
 solacis. gra siue discipline
 clausis necessitate ^{uicium}
 eu firm aliquo oportebat in
 esse. Et hec fuit rhtis illa neces
 sitas: q pmo illa sca fratuitas
 sce illius paternitatis iugi soro
 carere p se coacta e. In quo do
 lem qdem q p langimus infirmi
 tatis eius iste effm: k sca desiderij
 v spual feruoris affm uenera
 mur: q qm lenifirmitatis eius
 effm usq; q; plage dus sit v do
 lend. Quid em si voluit sapia
 di. p ifirma potius hois illi
 tag; studere forcia mdi hui?
 Os em nra etate qntuuis robusti
 corporis v acitate ualitudis.
 tanta aliqu fecit qnta iste fecit

ad v aliqu p qlib;
 infirmitate cu re
 uisit impfectu
 qd p cum secu
 du data gra
 aam fieri
 oporteret.

v facit moribus. v languidus:
 ad honore di. v sce ecclie utilitate.
 Qntu postea numeru homi u
 bo v exeplo tnt de sco: n solu
 ad ductione k ad pfrone. Qnta
 ex eius p totu xpianu orbe v
 tuit domos ieu ciuitatis refugij.
 ut qcuq; peccauerit ad morte. v
 etne mortis rei iudican fuerit.
 remiscant v ducant ad dnm.
 v pugiad ad eas v saluet in eis.
 Que salmata ecclie n sedauit.
 qs n studit hereses. v qm pa
 ce it distictes ecclias v plos no
 restituit. Et h qd muma sut.
 Ceteru q bona i numeris hoib; si
 gillatim pstitit. p causa. p psona.
 p rege. p loco. qs enuemet. Sor
 ro si nimietas i eo reprehendit sa
 feruoris: habz certe apd pias
 metes excessus iste reuerencia
 sua: qa quicuq; spu di agut. mltu
 reuerent in seruo dei reprehendere
 minnu ista numerate. Habet v fa
 ale apd hoies excusacione. cu vix
 audeat qsq; eu dcpnare. que
 deus iustificat. ta mltu ta subh
 mia cu eo v p eu operado. felix
 solu reputat ad culpa qd ceti p
 sume sibi solent ad gloria sue.
 rit aut homo iuueni suspecta iu
 uetis sua. bis qpe q temp e pa
 uidus: fuit ei studiu tantam v
 titu plenitudine q habebat ex
 gra. aliq; laboris sui v sinea

sua annulare. **S**ed et uita eius
non solum proponere imitanda. fru-
galis et tunc ex exemplo carere non
debit. In quo seruus dei et si in-
muetate foelita excellit: prius tunc
metibus non de numerate sed de seruo-
re exemplum reliquit. **Q**uod autem eum in
hoc mirum extulit. in quo ipse non
ueret omnia opera sua. non confundit
usque hodie se accusare. **U**sa enim
legi arguit semetipsum. quod ser-
uitum dei et firmi abstulit corpus su-
um. dum in discreto seruiore in bealle
illud reddidit ac pene inutile.
Sed et aliter de infirmitate: et in-
firmi fortior et potens factus est. **U**irtu-
naque dei uehementius in infirmita-
te eius resurgens. extitit usque ho-
die digniore quanda apud homines ei
esset reuerentia: et in reueren-
tia auctoritate. et in auctoritate
obediencia. **I**ta tunc enim ad opus
et uirtute predicacionis diuinitus
aptabatur: ad quod sicut super dicitur
est ex utero matris sue. cum testimo-
nio diuine reuelacionis olim
fuerat prefiguratus. **N**ec tunc tan-
tum sed et in tempore susceptionis et sub-
leuacionis et placacionis sue. ipso or-
dinate et agere digno ordine
ad hoc illustrabatur: et ignorans
quod de se fieret. non solum monasti-
co. sed et in ecclesiastico ordine in-
terpretabatur. **E**t primum quod etiam resus-
citandum in monastico ordine ante

60
religionis seruiore. primicias unie-
tatis sue dedicauit: exemplo et
uobis in uentum in septa mona-
sterii ad hunc quod studio uacans. **S**ost-
modum autem cum ad altum uita et
us acionis ordine in firmitate
corporis cogitur. et sic deum est
necessitas in firmitatis et ordo
necessitatis. a summi eum susa-
cione uentis plus solito sequer-
traret. **H**ec prima cepit esse occa-
sio. ut quod hominibus de seculo exposuit.
quorum iam ad eum multitudine con-
flue-
bat: ipse et presentia sua libere
eis ac liberaliter modas uerbu
predicaret. **C**umque et longius aliquam
a monasterio per causas ecclesie
munitibus obediencia traheret. et
quocumque ueniret. uidentibus locu-
turus de deo sile non possit. et age-
re quod disit non cessaret: sic in breui
innotuit apud homines. ut ecclesia di-
ta uili meo in corpore suo repto ad
quod cumque optebat non dissimularet.
Sed et licet a primo flore iuuentis era-
tis fructibus spiritus semper habundans
uicit. ab hoc tamen tempore copiosius
ei addita est. sicut apostolus dicit mani-
festacio spiritus ad utilitate: sermo
salius seruidior sapie et sciencie cum
gratia prophie: et opacionis uirtutu
et diuersarum opitilaciones sa-
nitatu. **Q**uorum quanda que certa
narracione didici. quod fide a fi-
delibus in uiris assignata sunt:

eadē ⁊ legentib; resiguo ⁊ rōi
Primo tempe aduēta
 enis ad claraualle?
 Prigit ioh̄n̄tū quedā nobi
 le iux̄ de castello proximo
 cui firmitas nome ē eḡtā.
 Cūq; i ḡmiescente subita e
 ḡtudie obmutescet. ⁊ iā mo
 ri iacet. ⁊ sū magico hic ab
 irer. ⁊ reperit os hoc magis
 dolore affligi. tam ip̄us eḡ
 filius al̄ ioh̄bertus. q̄ p̄m
 qui tēti ⁊ amici om̄sq; fami
 lia? qd̄ sine p̄fessioe p̄tū. ⁊
 d̄m̄m̄ois sac̄ p̄ceptōne mo
 reret. v̄ honestus sc̄dm̄ sch̄m̄.
 ⁊ magnifice honorat. Grat
 aut̄ cognatus v̄m̄ dei. sc̄dm̄
 carne. Cūq; ad eū m̄ctus cu
 currit. redies a monasterio
 tumfontiū. qd̄ in proclia d̄ta
 talauūsi p̄m̄ om̄niū ip̄e
 fundauit: d̄iuit ad eccliam
 quāda. ⁊ p̄ eodē infirmo op
 tulit hostiā salutare. Cūq;
 aut̄ hora in se redies hō lo
 tū ē. ⁊ p̄tā sua cū lacrimis
 p̄fitebatur: s̄ ut diliger̄ p̄ba
 tū ē. v̄ sc̄s vir factiūm p̄h̄
 mauit. ille quoq; obmutesc
 iuit p̄us. Cū aut̄ desideratus
 x̄pi seruus ad eēt. cū gerar
 do fr̄e suo. ⁊ auidio gaude
 m̄co: ab amicis ip̄us obm̄
 ius rogabatur. ut p̄ eo wa

ret. Compassus aut̄ tāto do
 lori. ⁊ confortatus i d̄no. ⁊ ho
 nitate ⁊ potētia un̄ius ei sc̄o
 sibi sp̄u reuelante. Ines aut̄
 hoc illi accidit: cū oī fiducia
 illis respondit. Satis quita
 mala fecit hō iste? ⁊ quita
 abstulit. Reddat ablata.
 ⁊ s̄uetudies p̄uas abneget
 sup̄ paupes usurpatas. tam
 ip̄e quā filius ⁊ familia sua:
 ⁊ xp̄iano more morietur. Op
 stupuere os ad tantē fiducie
 p̄missione: eo qd̄ ignota ad
 huc hoib; erat gr̄a diuinitus
 colla ta uiro dei. Marie ū
 bati ⁊ fr̄i sūc qui cū eo uene
 rat: fr̄ ei ⁊ auidis. Quid plu
 ra: s̄m̄ ē qd̄ p̄cepit: ⁊ om̄i
 o secutū est ⁊ qd̄ p̄misit. So
 lūtū ē un̄cūl̄ lingue eius. ⁊
 fessus ē cū gemitū ⁊ lacrimis
 p̄tā sua cū magna deuotōe
 de osculās manus ei. ⁊ ac
 cepto uiatō d̄m̄m̄ois sac̄.
 rursū p̄actis oib; q̄ facē eū
 optebat: sequēti nocte in spe
 misericōdie di ex p̄rauit. ⁊ rōm̄
Reditabat ⁊ alicū ap̄t̄
 ⁊ obuiā habuit mili
 re. p̄m̄l̄ filiū i brachiis depor
 tante. quē delonge attulerat
 ad eū: ⁊ ab utero matris ha
 bētē manu am̄dā. ⁊ brachi
 ū totū. Notus aut̄ lacrimis s̄uū

et p[ro]p[ri]a: iussit p[ro]p[ri]a deponi.
 Fr[ater]q[ue] orone d[omi]no signas
 p[ro]p[ri]a et b[ea]t[us] h[er]m[annus]. et manu ei[us] dixit
 it mulieri ut uocaret filiu[m] suu[m].
 Vocauit illa infante[m]. et
 ille accitit: et utiq[ue] b[ea]t[us] h[er]m[annus] amplex
 atus e[st] matre[m] sua[m]. san[ctus] fr[ater] ex
 ea hora. xxx

Erat aut[em] hui[us] b[ea]t[us] uiri fr[ater]
 et filij sp[irit]uales mirantes
 sup[er] hijs q[ui] audiebant et uidebant
 deo. Nec t[ame]n more carnaliu[m] in
 gloria eleuabant humana: s[ed]
 inueniendi eius etati: et noue ad
 huc d[omi]ni sp[irit]uali sollicitudine
 meruebat. In quo nimiru[m] ze
 lo galdericus auunculus eius. gui
 do primogenit[us] fr[ater]m ceteros am
 uant: ut ipos tamq[ua]m geminos
 quosda[m] stimulos carnis sue. ne g
 riar magnitudo eu[m] extollet acce
 pisse diuinit[us] uideret. Neq[ue] eni
 p[ro]cebat v[er]bis duriorib[us] exagitan
 tes tenem uerecundia[m] et calumpnia[m]
 nantib[us] et b[ea]t[us] gesta. signa o[mn]ia ad
 nichilates: et ho[mo]m mansuetillit[er]
 sim nichilq[ue] cont[ra] dicente[m] frequen
 t[er] usq[ue] ad lacrimas imperijs et
 obprobrijs affligetes. Aarare so
 l[us] venerabilis e[st] p[ro]p[ri]a lingon[is]. So
 defridus sc[ilicet] uiri et p[ro]p[ri]a q[ui] sanguine.
 et in d[omi]n[is] socius. et ex t[un]c p[ro] o[mn]ia
 i[n] diu[er]s[is] comes: p[ri]mo mirado
 q[uo]d p[ro] manus eius fieri uidit p[ro]p[ri]a
 germanu[m] ei[us] affuisse guidone.

Erat eni[m] transiit[us] eis p[ro] castru[m] nan
 conis i[n] territorio senonu[m]: et inuenit[us]
 quida[m] aut[em] p[ro]p[ri]a fistula occupauit
 me: p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a tactu[m] et b[ea]t[us] d[omi]n[us]
 cu[m] m[ul]ta supplicacione p[ro]cebat.
 Signatus aut[em] statim diabolus: et
 post paucissimos dies regressi p[ro]
 ide[m] opidu[m] sanu[m] atq[ue] in colu[m]en
 inuenit[us]. Ceteru[m] sepe d[omi]n[us] b[ea]t[us] uiri
 fr[ater] ne ipm quide[m] potat[us] p[ro]p[ri]a mi
 rando quo nun[quam] increparet eum.
 et p[ro]p[ri]a arguet q[uo]d acquieue
 rit tamq[ua]m homine[m]: tanta siq[ue]dem
 caritate p[ro] eo sollicitus erat. xxx

Circa idem tempus accidit.
 ut auunculus ei[us] galdericus
 q[ui] et ip[s]e zelosissimi eius mansuetu
 dine sic p[ro]p[ri]a duris in p[ro]p[ri]a
 obruebat: p[ro]p[ri]a febril[is] la
 ueraret. Dem[um] in guescente mor
 to. ip[s]a doloris magnitudie sup[er]
 t[us]. abbe[m] humili obsecratio
 ne p[ro]pellat ut sui misereatur: et
 opem sibi ferat. q[ui] cetis d[omi]n[us] dare
 At ille aut[em] sp[irit]us sup[er] mel dulcis.
 p[ro]p[ri]a lenit breuiterq[ue] comemoias
 crebas sup[er] huiusmodi obiurga
 tiones. et impones ei ne forte her
 dret temptans eu[m]: p[ro]p[ri]a m[an]u
 manu iponit. et febre[m] abscedit in
 ty. Nec mora ad imperiu[m] ei[us] reli
 q[uo]d eu[m] febs: ex p[ro]p[ri]a in semetip[s]o
 q[uo]d in cetis arguebat. Et is qui
 dem galdericus cu[m] i[n] claru[m] alle
 aliquantos ia[m] p[ro]p[ri]a ager[et] anos: fues

sacramenta suscipiens. p[er]fectam ad
e[st]us solpitate: ut nichil tale
vniq[ue] pateret. deinceps .xxxij

Circa hoc tempus in reg-
no galie & finitimis re-
gib[us] fames in ualuit: ser-
uor aut[em] suoz horrea d[omi]ni b[e]n[e]-
dictio cumulauit. Sicq[ue] usq[ue]
ad illu[m] nu[m]qua[m] laboris eis sui
a[m]ona sufficit. S[ed] & tunc p[ro]-
messu[m] collecta diligenter o[mn]ib[us]
sup[er]uacuis: uix usq[ue] ad pas-
cha sibi ea posse suffice[re] estima-
bat. Cum aut[em] eme uellet sup-
tus no[n] iuenerit: eo q[uo]d longe ta-
rius solito uenderent. Itaq[ue]
atemp[or]e q[ua]dragesimali: paupe-
ru[m] ad eos multitudo affluxe[r]it.
Quib[us] erogantes fidelit[er] q[uo]d habe-
bant: d[omi]no b[e]n[e]dicente ex modi-
ca illa a[m]ona usq[ue] ad messu[m]
ip[s]i parit[er] & q[ui] sup[er]ueniebant
paupes alacriter sustentabat. .xxxij

Circa uirum paup[er]em a monastio
non longe habitate uxor
adultera maleficus cruciabat.
Sic eni[m] ei in ira & furore fuit
diminata: egeat p[ro] malignas
i[n]cantationes. ut miser homo
sup[er] his carnib[us] n[on] p[otes]t mori.
n[on] uiue p[otes]t mitte[re]. S[ed] p[ro]p[ter] dem-
on[is] & uonis usu[m]. p[er] sensu[m] omne
corporis amittebat. itaq[ue] re-
dibat n[on] ad uitam s[ed] ad morte[m]
pluror[um] crudelit[er] reuocatus.

Abducit t[ame]n ho[m]o ad uirum
d[omi]ni i[n] monastio de morate: & ei
tragedia miserabil[iter] explicatur.
Cui uehementer indignas an-
tiqui hostis malicia tantu[m] si-
bi xpianu[m] usurpasse. uocaf-
duos e[st]rib[us] an[te] scru[m] altare ho-
mine deponi. ibiq[ue] sup[er] po-
sito capite e[st] uasculo eucha-
ristia[m] d[omi]nate: i[n] ip[s]ius sacine-
ti uirtute alesione xpianu[m] uix
demon[em] phibet. S[ed] n[on] e[st] ut p[re]-
cipit: & miseru[m] ho[m]inem p[ro]p[ter] r[ati]os
truciatus fides p[er]fecta p[er]f[ec]te red-
dit sanitati. .xxxij

Et robert[us] e[st] de sa[nto] uiri
monastio. & scdm car-
ne[m] p[ro]p[ter] in adolescentia sua
quor[um]da[m] p[er]suasione decept[us] du-
macu[m] sese contulerat. Venera-
bil[is] aut[em] p[ro]p[ter] p[re]ea q[ui] aliq[ui]s diu
dissimulauit: eunde[m] firm[us] statu-
it p[er] epl[iscop]am reuocare. Q[ui] dicta
te venerabil[is] gillielm[us] meualp[er]
p[re]ea monastery p[ro]m[iss]o abbas
in mebrana scribens eade[m]
excep[er]at epl[iscop]am. Erant
aut[em] parit[er] sub duos sederes.
Ad dictadu[m] q[ui]p[er] secreta[m] sep-
ta monastii egressi fuerat.
Subito aut[em] inopinatus
imb[us] erupit: & is qui se be-
bat sic ip[s]o referente didicim[us]
carta[m] reponere uoluit. At q[ui]
p[ro]p[ter] sc[ilicet] op[er]a quid d[omi]n[us] e[st] sc[ilicet]

ne timeas. Scripsit igitur epistolam
in medio umbrae: in umbra. Cuius
vndeque pluerat carta exposita
vnde opuit caritatis: vnde dicitur
tabat epistolam, redulam quoque ser-
uabat. Et hanc epistolam ob tam gra-
de miraculum in codice epistolaz pri-
a fratribus non in merito prima est ordinata.

Habebat solemnitas ^{xxxv}
quedam papua, et fra-
tribus que per secreta culpa ab al-
taris sacri mundicie suspende-
rat, notari timens et rubore non
sustinens: ad manum cum cetis mi-
nime presumptuosus accessit. Intuitus
autem eum quoniam causa latens erat, re-
pelle hominem volebat: sed immo-
corde orabat deum, ut de tanta pre-
sumptione melius aliquid ordina-
ret. Itaque sumens homo eucharistiam,
non poterat ad interiora transire, et di-
uinitus conatus cum nullo in pre-
ualet anxius et tremebundus
clausam ore seruabat. Expleta
denique hora orationis sexta,
per eum sanctum traxit in partem, cum
pedibus ad uoluit cum multis lac-
rimis ei quod patiebatur aperuit: et
aperto ore ipsam quoque eucha-
ristiam ostendit. Incipiens autem
eum confitentem absoluit, et ex eo in
difficultate recepit diuina sacramenta.

In minimis et rebus magis ^{xxxvi}
na per eum nouimus dignisse.
Venit aliquando fulmiacum, que est abbas

una de primis que ipse edificauit:
in laudunsi fructuosa sita. Cuius
ibidem oratorum dedicatio parauerat.
ita illis occupauerat muscarum
incredibilis multitudo: ut earum so-
nitus ipsoque discant. que nimis
interueniens molestiam generaret. Ful-
lo igitur succurrete remedio, dixit
sibi excommunico eas: et mane eas
omnes mortuas inuenit. Cuius pa-
uimentum omne opulisset, palis eia-
retes eas: ita deinde basilicam mu-
dauit. Hoc autem tam notum et tam
celebre fuit: ut iter vicinos quoque
quoque ad dedicationem magna multi-
tudo conuenit, muscarum fulmiacum
suum maledictio in parola videtur.

In eo quoque monasterio cui ca-
rus locus nomen est, puer
quedam inestimabiliter flebat et ue-
lulabat vnde sanctus osculo sanauit.
Cum enim per multos dies summi-
sime plorans, nullam parceret sol-
lacionem, generis morbi medicina non
ignorat: miserabiliter deficiens
tabescebat. Que seorsum alloquens
per sanctum monebat, ut suorum confes-
sione faceret delictorum. Ita autem confes-
sione: subitum multum serenans peti-
it a beato patre osculum sibi dari. Ac-
ceptoque osculo ex ore sancti in os patris
peruenit que uerit: et lacrimarum fonte
licitato, letum et in columnis regis
ad ipsa ^{xxxvii}

Exerunte aliquando abbate per

fr̄es reliq̄s ad la voce. filiu dau-
du p̄r optulit: suplicas vt ei
manu imponē dignaret̄. In tu-
muerat em̄ mix imodū genua-
er̄. Excusabat aut̄ v̄ dī. dices
se n̄ ee illuc̄ meiti. aq̄ talia de-
lent̄ bñficia postulāi. claudis
reddē ḡllū: aplice ee n̄ sue v̄-
tutis. Dicitus tandē p̄ris istā
na. signauit puer̄ ac dimisit.
Qui ex ea dualuit. v̄ int̄ ho
paucos dies q̄ timore depō-
to. ab eodē it̄m p̄re. cū milia
ḡnaz actione reductus i co-
lumis oblat̄us ē uiro dī. xxxiij

Dunt aliqui nobiliū
cohoes militū clarā
uallē: ut sc̄m uideret̄ abbem.
Prope aut̄ factū q̄dragiesimē
temp̄ q̄ illi os fere iuuenes
debiti milicie sc̄lari t̄tubāt q̄
rētes exerc̄biles illas nū dmas.
q̄s uulgo tometas uocant.
Cepit̄ itaq̄ ab eis perē pau-
cos illos. q̄m q̄dragiesimā
sup̄ erant dies. ne armis in-
term̄ uterēt̄. Q̄b̄ obstinato
aio er̄ ad q̄esē moitis rēnu-
ētibz: d̄fido i q̄d i d̄no. q̄m ipe
dabit̄ m̄ iducias. q̄s vos ne-
gatis. Et act̄ h̄o fr̄e. iudicis

63
cūsiā p̄p̄māi: bñdices eā v̄ di-
ces. ut pononē bibetur aīaz.
Silerit̄ ḡ parit̄. q̄dā t̄m iuiti
p̄ amore sc̄lī: metuētes eū que
p̄ ea sūt expti. diuine ututis
effim. Et em̄ eḡlli sūt monasti-
fores: mutus se se reperit̄ in
flāmae sermōibz. q̄a cor eoz ar-
des eāt i ipis. Inspira iḡ deo v̄
trente uelocit̄ v̄lo er̄: eadem
hora reuili. v̄ uili auicus suis.
sp̄tuali milicia dext̄s dederit̄.
Q̄z q̄dā adhuc militat̄ deo:
q̄dā aut̄ cū eo iā regnat̄. car-
nis uicū absoluit̄. r̄

Quid aut̄ mix q̄d deuo-
tis h̄t hoiem colit̄ ob-
sequiis maior̄ etas. in cur̄ de-
uocōne diuina utus. ipam
q̄q̄ infancā excitat̄: ex p̄re
adhuc r̄dis. v̄ deuocōis igna-
rā. Non̄ mlti illustre iuue-
nē galterū de morte mirabili:
cur̄ pat̄rius fr̄: uualterus in-
f̄ eos q̄s p̄dixim̄ milites. factū
i clarauallē miliciā ē p̄fessus.
H̄t ḡ galtez iu more cū adh̄
i fantul̄ r̄et. v̄ n̄ dū abortu suo
mēse t̄tū expleuiss̄: n̄r̄ sua
bñdicendū obtulit̄ uiro dī. ḡ
tulabūda v̄ exultas: q̄d in do-

Inspirare

mo sua mereret habere tam san.
 Cuius v. dei. sic semp i oi loco fa
 re > suenerat. de salute & edifica
 none aiaz ad trū pōitos loquēt:
 pōti nū infantis tenēs eū i gre
 mio. sedebat secus pedes ipsius.
 Accidit aut ut int loquēdū aliqui
 manū prenderet: & abphende eā
 conaer infatulus. At unū tan
 de conat puuli cū sepius id fecit
 k: & mirātibz unūsis dat ei fa
 cultas vt manū possit apphen
 de q̄ optauit. Tū ū nūz admo
 dū cū reuerencia. altā manū
 suā supponēs altā tenēs eā de
 tulit ad os suū: & osculat eam.
 Neq̄ id semel tū: s̄ toties facie
 bat. q̄cēs brū manū tenē pmissi
Infirmabat aliqui hō
 dei: & uelut riuul q̄dā
 flegmans icellant ab ei ore
 fluebat. In exhausto corpore
 usq̄ q̄q̄ deficiēs: paulomin
 ad extrema deuenit. Conuēnt
 itaq̄ filij. & amici ei uelut ad ex
 eq̄as tanti pris. & ego ipse iter
 retos affui: qd me q̄q̄ ei dig
 natō ianucoꝝ nūmo reputa
 ret. Cuius extrem iā spm trahē
 videt: in excessu mētis sue an
 t̄bmal dñi sibi uisus ē p̄sentā.

Affuit aut & satā ex adūso ip
 bis eū excusacōibz pulsans.
 Vbi ū ille oīa fuit psequitur: &
 uiro di p̄sua fuit p̄te dicēdū:
 nichil f̄m̄ aut r̄batus ait. Fa
 teor n̄ sū dign⁹ ego. n̄ ipis p̄f
 sū mētis obtinē regnū celoz.
 Ceterū duplici ture illud opantē
 dñs m̄s hēbitate scilicet pris. &
 mēto passiois. alio ipse d̄rent:
 altā in donat. ex cui dono u
 re in illd uendicans n̄ d̄fundo.
 In hoc v̄bo d̄fusius inimicus.
 uetus ille solutus: & hō di i se
 reūsus ē. Rursus aut uelut in
 litore q̄dā pōit. uidebat sibi na
 uē q̄ se trāsuehēt ex p̄tāe. Cū
 q̄ applicuiss̄ nauis ad l̄ra fel
 tinabat ingredi: & illa cedes
 ip̄gebat in aqm̄. Atq̄ t̄o ita
 facies: tandē relicto eo nauis
 ibat & n̄ reuertebat. Intellexit
 aut p̄t̄m̄: n̄ dū temp̄ miḡtōis
 sue ad eē. Ad huc tū crescebat
 dolor eo. utiq̄ magis molestus:
 q̄ min⁹ eū spes imminētis exit⁹
 solabat. Contigit aut ad uel
 pascēte iā die. ut cetis fr̄ibz
 iuxta d̄uetudinē amedentibz
 ad l̄cōnē collacōnū: solus ab
 bas cū duobz fr̄ibz sibi assiste

nly remanet in dñsorio i q̄ia
 cebat. Cūq; uehementius afflige
 r̄. v̄ sp̄ uires dolor accrescet: ad
 uocans alim̄ e duob; iul; ca
 us orati ire. Excusante deniq;
 v̄ dicente. n̄ sū ego tal' orator.
 obediēte auctoritate expellit. In
 e' orati. ad altaria que in eadē
 basilica erāt fa. Primum in ho
 noie di genitris **maie**: duo arcu
 pōita in honore bñ laurencij mris.
 v̄ bñ **indici** abbas. Eadē
 ig' hora affuit uiro di p̄dca
 beata v̄go duob; illis ihpata
 ministris: bo salic; laurencio: v̄
 bo **indici**. Aderat autē mea
 suauitate v̄ serenitate. que eos
 decebat. v̄ tam manifeste
 ut ex ip̄o in proitu cellule. p
 sonas discernet singulor. Impo
 neresq; ei manū v̄ loca doloris
 tactu pulsiō lūmētes: oēm
 p̄m̄ egitudiēm depulerūt. Sic
 r̄c̄ ē enī illico fleuatis r̄huc?
 v̄ dolor ois abcessit. xliij
Quoniam autē v̄ ego egrota
 rē aliqui in domo nr̄a.
 v̄ tā me nimū fatigab; v̄ ar
 tūsk. in longū nimū se p̄ten
 dens egitudo: audies hoc mi
 sit ad me frēm suū v̄z bone
 memorie gerardū. mādas me
 uenire ad clarāuallē: spōdes
 me cito ibi curādū aut mo
 ritur. Ego ū dñm̄ accep
 q̄i

67
 ta. v̄ oblata facultate. seu
 ap̄d eū morēdi. seu aliq; di
 u cū eo viuēdi. quoz qd̄ tūc
 malueri igneo: p̄fcs sum
 statim illuc q̄uis cū nimio
 labore v̄ dolore. v̄ bñ est
 in qd̄ p̄missū fuerat. v̄ fateor
 sic uolui. Reddita in q̄pe sa
 nitas ē. a magna v̄ periculo
 sa infirmitate: s̄ sensim v̄ pau
 latim. vires corp̄is redieēt.
 Deus enī bone: qd̄ in bonu
 lit infirmitas illa. fere ille.
 vacatio illa: expte ad qd̄ uo
 lebā: n̄ā tō opabat' necessita
 ti mee toto illo tempe in fir
 mitatis mee ap̄d eum. infir
 mitas er̄: q̄ v̄ ip̄e tūc r̄p̄s
 detinebat. Infirmitas q̄ ambo
 tota die de sp̄iali phisica aie
 p̄ferebam: de medicam̄tis
 v̄tutū. v̄ languores v̄tior.
 Itaq; tūc differuit in de can
 tico canticoz. q̄ntū temp̄
 illd̄ infirmitatis mee p̄misit.
 moralit̄ tū: imillis aliorib;
 mistis scripte illius. q̄ sic vo
 lebā v̄ sic p̄nerā ab eo. Siglis
 q̄ dieb; quietiq; sup̄ h̄ audi
 ebā ne in effugent scripto al
 legebā. v̄ q̄ntum in d̄s dona
 bat. v̄ memoria me: iuuabat.
 In q̄ cū benigne v̄ sū iudicia
 exponēt m. v̄ comunicaret se
 tēnas itelligētie. v̄ sensus

expeincie sue. y multa dore in
teret mextu. q n n expie
do discitur. y si intelligere
n potam ad huc q opponeba
tur m: pl n solito intellige
me faciebat. qd ad ea intelli
geda decet m. **S** de hys huc
usq suffinat dixisse. Cu aut
instante dnica q septuagesia
denoiat. uespe ipa sabbi. dnica
ipam pcedentis ia tm dua
luisse ut de leo surge y ualem
p me. y mtre possim y exire:
cepi de reditu nro dispone ad
fres. **Q**d ipe auditu o nino
phibuit: y usq ad dnica quq
gesie omne m spe redire y co
natu m dicit. **A**d queu facile.
cu qd pnciebat: y uoluntas n
abnueret: y ifirmitas reqre
uideret. **C**u aut ulr dnica illa
lex a tribz qbz usq ad die illa
ipo pnciente. y necessitate m
firmitatis cogere uescebar. uel
le abstine: h ipm phibuit.
Sup q cu n phibenti acquies
cem. n rogante audient: obe
dire pncient: sic uespe illa
sabbi. ab iuce discessim: ille
taort ad pletoru. ego ad
lectu. **E**t ecce m firmitatis
mee rabies. rediua q resup
tis uiribz oibz prius. cu tan
ta me uehemencia y ferocita
te i uades corripuit. tanq me

malignitate tota nocte illa de
uastando cruciauit. sup uires.
sup bnter: ut de uita despenis.
uix salte usq ad die ut ul se
mel ad huc loqret uiro dei. ore
dem me uictur. **C**uq i dolore illo
tota nocte durisse: summo ma
ne accitit ille uenit: si m affe
res que solebat uultu xpane
ns. s q arguens. **S**ubridet m
qd iqd hodie xmedens. **E**go u
q ipo tacente. hestna m obedie
na i ptabar causa ee illius noc
tie afflictiois mee: qd iqd po
piens. **Q**uiestate q aut u moue
mini m et abiit. **E**t qd dicit: **E**d
festi y ois dolor abiit: n qd san
gat illo nocturno dolore meo:
tota ipa die uix de lecto surge p
ualui. **Q**s eni aut qd fuit ille
dolor: **N**o recolo simile me aliqui
fuisse ipellu. **I**n castro aut
sanctis su. y uires recepi: y pau
cis i pncis diebz. cu bndicione.
y gra bona boni hospitis mei.
ad ipa reuisus sum.

Cuq dicit deo y hoibz
Adernarda m illa ual
le sua. y uicinis ciuitatibz y re
gionibz qd aliquones eu i uise
domestice cure ro cogebat. tant
floreter ututibz y miraculis: ce
pit y dnumbz ecclie necessitati
y seu caritate firm. seu obedie
maior. ad remotas ptrahi re

giones. paces despectas it
dissentientes. et clā. et pncipes
sclī reformāde. causas humano
sensui. et consilio in firmabiles.
auxilio dei tuinae pacifice. et u
tute potius fidei q̄ spiritu hui
mūdi de multis huiusmodi in pos
sibilibz possibilis faciēdo. q̄ mo
tes cūferendo: in oculis om̄i mira
bilis et ueneabil. magis ac ma
gis appare. Maxie ū in tū meo
emertēte cepit utus p̄dicatōis. ut
dura et corda auditoꝝ sepe ad
dūsiōne emolliret. uix aliqui ua
tuis domū rediret. Post modū
ū felicit p̄facente et usu sermois.
et exemplo dūsiōis. rete ubi di
in manu piscatoris di. tā copio
sas pisciū rōnabiliū multitudies
cepit dūde: ut de singlis eius
capturis nauicla domū illius i
pleri posse uider. Un̄ sc̄m̄ est. ut
in breui illo maiori miraclo. p̄
dūbz q̄ in hac gestie miraclo p̄
vnu hōmē languidū. et semine
te rārum loqui ualente obscura
usq; ad illud rep̄ illa uallis et
re et noie. clāuallis efficeretur. di
uine curdā claritatis lum̄ q̄ de
sūmo q̄dā apice uturū. diffun
dens i deuera frax. et ex tūc apd
uallē illā q̄ p̄us dicebat uallis
absintial et amara: reperit mo
tes stillae dulcedine. Que ua
tua fuerit et steril et ab oī bono.

654
cepit habūdare spūali frumē
to. et de roze celi et b̄ndictōne di
i tū pinguescē oīa deserta erq;
ut multiplicare gente magnifi
caver leticiā: ut impletū in ea ui
deat. qd̄ olim p̄ p̄phetā dān est.
ad ciuitatē ierlm. Ad huc in qd̄
dicent i auribz tuis. filij militantis
tue. angustus ē locus. fac locū
ut habitent. Et dices in corde
tuo. Quis gemit in istos. Ego ste
ril et n̄ paries. et istos q̄s emi
tuit. Iā em̄ de locis angustiori
bz uallis illius domū clāuallis
i habitacōis. si sū diuinis qui
bada reuelatōibz rālate i locū
planiorē et spaciōsū. magnifi
cate ibi et amplificare sūt. et ad
huc multitudini i habitacōi
ip̄e loci angustus ē. Iā domū
ordis illius. filie domū ip̄ius
at et ult alpes et maria. deser
ta plurima i pleuer. et ad huc
sūt. et cotidie d̄stūit q̄bz loci
querēdū ē. Et perit undiq; fr̄s
et mittit: cū beatos se estimat
reges genū et p̄sules ecclāz.
ciuitates et regios q̄cūq; de to
mo illa. et disciplina uiri di.
et tuberniū aliqd̄ se gaudet ad
ip̄sa. Ad dico. Vlt hōies vi
q̄ ad barbas nationes in q̄bz
natalis feritas natam q̄dā
erunt humanā. religio h̄ p̄stā
ē: ubi p̄ eā bestie silue hōies

fuit. et cum hominibus assuevit dicitur.
Dicitur tantae dno caritatem novam.
Quod ipse piscator dei sapienter dno
non cessat laxare retia et captam.
et alius abeuntibus alius succedentibus
in locum eorum: nunquam minuit se illius
aggregationis plenitudo. Hoc
usque ut egerit. et cotidie agunt.
mirifice enim capite carchalaneis.
remis. parisiensis. maguntina.
leodicensis. valiaz in illar
aquatium. flandrie quae germanie.
italie. aqumie. valiaz re
gionum: quas cumque quocumque necessi
tate contingit aliqui seu adhuc
usque hodie contingit utique de visita
re. Copante siquidem gratia spiritus sancti.
quocumque vadit plenus redit: et sua
eum plenitudo ubique dimittit.
Nec dimittit suos quos a se tunc
mittit: sed ubique sunt et ipse sepe
patina sollicitudine cum eis est. Et
sic ad locum flumina unum exiit re
ditur. sic ad ipsum cotidie. seu
lora. seu tristitia. filiorum suorum.
Sepe enim in omni relatione carnis
ac sanguinis. patrie eius sol
licitudini dimittit morelar:
quod circa aliquos eorum longe a se
distantes agat. siquidem eis punde
bit. siquidem meis emendandum sit:
reprehensiones et excessus eorum. in
firmitates et obira. et quibuslibet
sclerum et bulacionum in cursum.
Nam per absentium fratrum certis ne

remittantibus presentibus ita se fratribus.
sepe oratione indicat: non nunquam
et morientes in locis aliis. ad
ipsum per uisionem accessisse noscunt.
benedictione enim et licentia postulantes:
nimirum agente hoc et obedientia
multorum et caritate iustitias.

^{xlviij} **T**eniam aliqui ad eum: et ubi
loquerer ei vidi et audiui
quod sibi non debet. Ad erat mona
chus quidam fulviacensis annuo ad
suos reditus. Cum accepto re
sponso super hiis per quibus ueniat.
iam ab eo regreditur: in spiritu et
virtute helie reuocans propheta dei.
et uocis fratris curabam de domo illa
permisso. de octidus quibusdam me audi
ente mandauit ei. ut corrigenda
corrigeret: sed autem iudicium
dei super se in primo expectaret.
Strupeus ille: quos hoc ei dixit
requirit. Quos quos in quod in dixit.
tu uade et dic quod ego dico et ne dis
simulaueris: ne quocumque inuoluar te
per pena peccati. Amabar super hoc:
sed miranti in in simili causa mil
to mirabiliora de eo narrata sunt.
Gundo namque frater eius. maior natus
est frater suorum. cum gravitatis et
ueritatis fuerit ueritas: os suum quod scire
eum potuerit. Sic cum similes aliquid
erunt et de huiusmodi loquerentur. et
querere ego ab eo. sic ionide ad
amicos colloquens esse solebat:
fabule in quod sunt quod auditis. Cum

suo more et solito studio. fra-
tra virtutes depinet. in tu nollet
et molestus qd nescio n dico
vobis. s uniu narrabo qd suo.
et exprosu: multa ei ioracione re-
uelari. Deinde enarrauit in. quo-
tu cu pmo mellistua illa spualiu
apu alucaria. noua de se exami-
na cuqz pferre. nouasqz ex eis
domos ordiis sui edificae cepissent:
perente et agere dno guilhelmo
epo. in epatu cathalaunsi. ea q
tumsoncu dicit struxerit. Et
q cu albem cu monachis emisit
set domi rogeriu uniu nobile
scdm schin. s nobiliorē scitate et
viros qsdā simulis forme cu eo:
spual p filios qz emisit n dnu
lit. s pma affone et pia sollicitu-
die cu eis eat. In cu die qdā soli
siml' ent. abbs et ipe cur' hoc re-
uelacione didia. et de fribz ipis ad
alterutū loqrēt. subito alau' sus-
piras. durue' aliqd solito de eis cor-
de suo s respouit: uade inq' frī suo
et a p eis. et qd de eis ostendit t
deus ref ad me. Ipe emi gūllia in
uahnudie ea hora labras. in lec-
tulo tenebat. Ad qd ille uehemēt
expauesces. absit inq' n si q hoc
modo noum orae. q h' meam in

66
petre. **S**euēate tu eo i sentētia: in
e et orati. **O**ras q' p singlos: i qmū
pualuit. p singlis effudit aiam ad dñm
suā. **T**antaqz p singlos i orado p-
fusus ē suauitate dīcēne. tantaqz
ipendi fiducia. et grā spual' dñi
solacois ut i oibz ita fide exaudi-
tū se exultaret sp' et excepis duo-
bz: i quibz ord' titubauit. hesitauit
deuono. fiducia defecit. **Q**d cu re-
tulit ad eū a q' null' eat. ille sta-
ti pnuāuit de illis duobz. qd pa-
ea pbauit eueri. **xlj**

Has aut rogenus. et alia
q' cu eo erat ipi fuerit.
q' s dei aliqui de catalaunsi t'x
erat ciuitate: de q' b' ul' m' q' b' q'
tūc simile qd f'm fuerit. **C**ū em
epi grā cathalaunū f'quētaer
redies aliqui t'x'it secū multitudi-
ne copiosa nobiliū et litatoz
clericoz et laicoz. **Q**z adhuc i
domo hospitiū demorātibz dū no-
uellas plantacoies celestibz iro-
met eloqis. supuenit portarius
monachz. nūcias stephanū de
uitreto ingruū eoz ad ex. ad re-
nūciādū scdō: et cu eis demorā-
dū. **Q**s autē de tal' unū adue-
tu n exultat' uehemēt: cu uall'
illa hui' modi frumeto n multū

ad huc abundaret. Ipse uero reuelata
te sibi spiritu sancto insidias spirituali ne-
que. tantum aliquotum ingenium:
erupit in uocem audientibus uniuersis.
Malignus ait spiritus hunc eum addux-
it. Solus uenit: solus reuertetur.
Obstupuerunt omnes: qui prius audi-
to eius aduentu. non se capere poterant
plenaria. Verumtamen ne pusillos ad
huc scandalizaret filios suos.
suscepit hominem. de perseverantia a-
liisque uirtutum studiis studiose dmo-
muit. et sciens. et prudens. omnia pro-
mittente nichil agitur: cum uero dnm
querentibus et perseverantibus. in cella
nouitiorum probandum introiit.
Sed de omnibus que predicta erant. nichil credit
istam. **V**idit idem stephanus sic confessus
est. cum in cella nouitiorum demorare-
tur adhuc. maurulium quendam puerum
ab oratorio se exherente. **U**bi no-
ue ferme degenans mensibus. nouis-
sime in defecit. et ut de eo dnm
fuerat. sic solus uenerat. sic solus
recessit. **F**ructu autem est uisua
inimici. et quod nouitiorum pauerat
in uina: de ipsius potissima
illi confirmati sunt.

xlvi **D** multis cathalano
recederentibus aliqui pro-
fectus inde rediret. frigore et uero

ta ipse. quod cum eo erat. gemitu labo-
rabat. **C**umque precedentibus multis. qui
tunc forte in comitatu eius erant. non
pro angustia frigoris ad eum adre-
dentibus pene solus ipse sequebatur. **D**ig-
nit equum unius de duobus qui cum eo
erant. in caute dimissum euadit. et
excurre pro plangente late patetent.
qui cum apprehendere non possent. et in re-
ries aenis ad hoc non permitteret ua-
nitate diucur. in quod ore in. **F**lerisque
genibus in oratione cum fratre. qui cum eo erat.
vix adhuc diuina poterat oratione
expleuisse. **S**ed ecce equus ille cum omni
mansuetudine redies. substitit ante
pedes ipsius et reddidit se sessor suo.
xlvi **E**t ut a cathalano ad
remense ciuitate peruen-
it. **D**igit aliqui dissentientibus ar-
chiepiscopo et populo remensi. ad saluandos
eos ad eum uix ter. **C**umque in palano
erat ciuitatis cum iosteno suelli-
ois episcopo sedebat: et magna de-
ri plebisque frequentia. repleta
domo de pace tractaret: ecce coram
omnibus mulera mulier filium suum
plenum ut putabat demone ei
offerens. misericordia precebat. **S**iquidem
iam ea ipsa die in surgens in ipsam
in rem suam pene eam occidit. et
in uicinis. et cecus et surdus apertus

oculis si videbat? et stupens i eo
sensitque oibz su intellecty pma
uebat. Compassus u misere miri
q maxie sensus doloris illu
errucabat. misero adoleste
n blandies. et pns manibz cap
erit facie de mulces? alioq eu
cepit. qm i mireu sua man mit
te pspisik. saluta. Me u ad se
reuisus ptau suu dnuo recog
nouit? et ceiceps emedacione p
mites. i columnis restituit e miri
sue **xlvi**

In monastio qd alpem
sem dicit. i frateros q cura
redirebat i firmos? uenit ad eu
mulier q caduco morbo laborabat.
Per ipa hora cu staret cora eoz
a repentino impetu mali illius
corruit. et apphela manu ei dnu
mo erexit ea? nem hora illa. h p m
fre omnino curata est ab i firmi
te sua. **xlvi**

Dualla lothougie femina
scdm scdm nobil? q igno
bilis nimis uictas. cu uidisset a
liq i copnis. hoim illu di. ser
pentes septu homibiles. de utro ei
manibz ppis ex hente? p modu
ad uiuendu dnuacione et doctua
ei dusa? usq hodie se ee de q septu
demoia eiecit glia. **xlvi**

Nonni demai quida ni
cholaui noie. scdo pene
desperabilis deditu? h p eu de scdo

liberatu. Et cu in clareu alle mo
nastice dusa cois habitu et ordi
ne suscepisset? uides eos q de scdi
naufragio illuc dugerat. nau
fragy sui dapna dnuis redime
lagrimis. idemq ipe face uoles
si ualens a duricia cordis. roga
bat eu cu magno cordis dolore.
ut i petret sibi a dno gram lac
maz. Orauit. tataq ei et dnu
a ipetuit dpuacione cordis. cu
gra lacmaz ut vix aliqui ultra
mueniret uultra ei? in diuisa
mutati. ul' odis in lacrimis? cu
iret p via ul' cu qlibz loqret. **li**

Sot fut et tante qd m h
modu de eo audiuim?
et uidiu? uitates? sanitates et
ita diuisas hoim necessitates
diuise opitulaones? ut si os
ueli uel illo ul' scripto puicade.
tinea ne fastidiosis i credulita
te. ul' in credul' fastidiu i ueni
ant gnare. Aliqua si qd adhuc
eoz narrare uolenti plura se of
ferit. si solu de pto. h et de pnti?
q uicq hodie si delimit opari. In
oibz aut opibz suis. q puris.
sic ei odis intenciois? manifeste
denunciat o p uade ei opaci
onis. Sumos qpe honores ecle
siasticos. et dnu in hoc pna
pu fauores. q dignu eu psequi
tes si iactat respuendo. h reli
giose et racionabilis de dnuato?

quod in omni operatione sua semper
 fuerit. quod ambierit manifeste
 declarat. Mediolani. remis. cle-
 ro eligente. populo acclamante. in
 archiepiscopum nominatum. et catholici
 in. Augustinus in episcopum. et id ipsum
 in multis in aliis civitatibus actu
 fuisse. si sensus esset aliquid spes esse
 potuisset. Cum dignus esset ut cogere-
 tur: nescio quod iudicio dei. et singu-
 laris reverentia sacris in omnium
 apud homines optinuit. ne aliquis
 ad aliquid contra voluntatem suam co-
 gatur. Sed cum hoc in mundi huius
 fugit honorem: omni honore quod
 ut cum fugit. non effugit auctori-
 tatem: dignus in sciencijs omnium in
 timore. et amore dei timeatur et a-
 metur: quod presente ubicumque fuerit.
 nil contra iustitiam audeat: au-
 cumque aliquid loquitur vel agit pro iusti-
 tia. ab omnibus obediat. Et hac ful-
 ta auctoritate: ubicumque necessa-
 rium est in ecclesia dei. cum obedire
 vel caritatis vigor necessitas. ^{omni}
 nullam refugit in comoditate la-
 boris sui. Cuius enim voluntati tam
 detulit: cuius consilio sic se humili-
 navit. omnis tam secularis quam eccle-
 siastica dignitatis altitudo.
 Reges superbi: principes et tyran-
 ni: milites sancti huius: et improbes
 sic eum timebant et reverentur. ut vide-
 tur in eis compleretur. quod in evangelio
 legitur: dominus dixisse discipulis suis.

Et tunc vobis potestatem calcandi
 super serpentes et scorpiones. et
 super omnem virtutem inimicorum: et nichil
 vobis nocebit. Sed et in spiritualibus
 et ubi spiritualia examinantur: longe
 est alia auctoritas est. Sicut enim
 dicit propheta de sanctis angelis: quod
 cum fieret vox super firmamentum.
 quod iminebat capiti eorum. stabant
 et submittebant alas eorum: sic ho-
 die ubique sunt. spirituales ubique loqui-
 te eorum. seu tractate. stat credendo pre-
 denti: et sensibus eorum. vel intelligenti-
 is submittur sensus suos omnes:
 et intelligentias suas. Testatur scrip-
 ta eorum. quod vel ipse scripsit. vel alii scrip-
 serunt: sic ex eorum ore accepert. Tanta
 ergo virum illum sanctum usque hodie. et apud
 dominum. et apud homines. commendat sanctum
 insignia virtutum: testimonia cum
 vallat sacris: carissima sancti christi
 illustret: quodque magis huius omnibus et
 difficultum est in rebus hec et omnia huma-
 nus sui in vidia ad esse videtur. Compel-
 lit autem ab eo iudicia. quod iudicia ma-
 ior est in quantum nequa cordis humani
 si sepe homini non cessat iudicare. quod non potest al-
 pirare. Sed et ipse omnem invidiam aut
 mortificat exemplo humilitatis aut
 mutat in melius puoracione cari-
 tatis: aut si neque aut durior est. ob-
 ruit pondere auctoritatis. Quis enim tam
 puoracis et affluose perenne hodie
 fuerit. ad fovendam caritatem ubi est.
 ad puorandum ubi non est. tam ad quoscumque

+ burchardus
episcopus

68
p[ro]ficius ad os leuiol[is] r[ati]o
h[ab]et g[ra]m ad amicos. p[ati]entia ad
inimicos. Si t[ame]n ullu[m] aliq[ui] h[ab]ere po-
tuit inimicu[m] q[uo]d nulli aliq[ui] uoluit
inimicu[m]. Sic eni[m] amicitia n[on] u[er]o du-
or[um] e[st] si n[on] in t[er]m[in]is h[ab]et p[ro]p[ri]etate[m] in
inimica n[on] duor[um] inimico[rum] e[st]. Q[ui] eni[m] o-
dit. ul[tra] n[on] diligit diligente[m] se. n[on] tam
inimicu[m] q[uo]d iniquu[s] e[st]. S[ed] q[uo]d omne[m] homi-
ne[m] diliges. nullu[m] aliq[ui] inimicu[m] h[ab]ere u[er]o
tute[m] sua[m] n[on] n[on] t[ame]n q[uo]d p[ati]at[ur] in
inimico sibi g[ra]m iniquitate[m] aliena.
C[ar]itas aut[em] q[uo]d totu[m] possidet. p[ati]ens cu[m]
e[st] benigna e[st] sapia uices malicia[m]
p[ati]entia in p[ati]entia. sup[er]bia in humilita-
te. **Subscriptio opis p[re]cedentis q[ui]** +
Prescriptu[m] op[er]is uolu-
minis hui[us] q[uo]d de u-
a scilicet uiri **Der-**
uardi clareuallis ab-
bat[is]. a uena olii gwilhelmo sc[ilicet] the-
odem[us] albe scriptu[m] e[st] usq[ue] ad rep[re]-
sentatis. ad uisus in notatu[m] ip[s]i a-
p[er] leonis s[er]uati digestu[m] uolatur.
Fuit aut[em] p[re]fatu[m] fidelem uiro. sp[irit]ualis
causa scribendi. amicitia. y f[aci]liam
m[er]it[us] q[ui] uiro di u[er]o t[em]p[or]e u[er]o e[st].
An y tanta ap[er]t[us] illu[m] inueniat g[ra]m
na. ut uix al[ia] magis inueni-
ret. ad secreta d[omi]n[u]m m[er]it[us] mutue
dilectio[n]is. ad sp[irit]ualiu[m] multo[rum] s[er]u-
reta sac[ra] sc[ilicet] colloq[ui]a. Qu[ia] f[aci]liam
tans g[ra]m ex eo p[ro]p[ri]e usq[ue] in p[ro]-
dit. ad manifestacione[m] q[uo]d plures
ep[iscop]is id[em] s[er]uati scriptu[m] ad illu[m]. inquit

+ **burhardus abbas balernensis**
ap[er]uit

sentit de illo. manifeste liquet lege-
n[on] illas. **Scriptu[m] y ad ip[s]i libru[m]**
apologe n[on] ai. y aliu[m] de g[ra]m y lib[er] an-
v[er]io. Fuit t[ame]n ei de gwilhelmo
sp[irit]ualis ualencia g[ra]m causa scribe-
di. uidelicet uoluntas t[em]p[or]e d[omi]n[u]m
ne cu[m] abscondit[ur] uas plenu[m] the-
sauru[m] desiderabili. ip[s]e q[uo]d thesauru[m]
abscondit. An n[on] merito d[omi]n[u]m q[uo]d ex-
poni desiderat d[omi]n[u]m. **Thesauru[m] iustit[ie]**
y sapia abscondit[ur] q[uo]d uoluntas in
v[er]bo. **Exponit iste d[omi]n[u]m saluti.**
thesauru[m] desiderabile ne lateat cu[m]
gleba. q[uo]d n[on] e[st] gleba. s[ed] p[er]uoluntia
margarita. Accidit t[ame]n ei cor de se-
ruoluntia. q[uo]d sic ip[s]e in p[ro]f[er]atione
sua uereri se denunciat. p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e morte n[on] expleuit. q[ui]ntu[m] a[n]i-
m[us] p[ro]p[ri]e m[er]it[us] madadu[m]. Itaq[ue] q[uo]d ac-
cedit ad l[er]one[m] op[er]is hui[us]. facile sa-
tis intelligit. a q[ui]nta p[ro]f[er]ioe p[ro]p[ri]e
puer. y religiosu[m] **Demardus**. ue-
l al[ia] b[er]n[ard]u[m] p[ro]p[ri]e d[omi]n[u]m
fuit aggressus. q[uo]d in v[er]o u[er]o s[er]u-
ficacione uisus e[st] accepisse de q[ui]nta
concepta s[er]u[er] p[ro]p[ri]e fute s[er]uati
illu[m] u[er]o p[ro]p[ri]e. Sicut refert
de illo n[on] s[er]u[er] u[er]o u[er]o m[er]it[us] n[on]
m[er]it[us] ut cu[m] lacte p[ro]p[ri]e u[er]o. p[ro]p[ri]e
te suggerit n[on] erro[re]. Sicut i[n]fantes
q[ui] pendentes ad u[er]o u[er]o u[er]o u[er]o
turbulento y u[er]o u[er]o p[ro]p[ri]e
rat q[ui]nta s[er]u[er] fute. Sicut y alii qui
lactentes lactacu[m] m[er]it[us] pug-
nis y capiti[us] q[ui]nta furiosi d[omi]n[u]m.

At in fano Bernardus. bone in
 dolis semp exhibuit insignia. De
 matris vrb exiit cu illo iudicia boni
 tatis: fanes gratiosa: uultu placabi
 bilis. ocli colubini. Qd qd fuit illi
 ad iudiciu bonitatis ex dono uacit.
 p bonu gre transit i virtute. Infans
 ndu fano lingua: fani videbat gra.
 ia accepta. Auullus alacte. vtra
 liens ia in puez. ia aliqd matru p
 tendebat: puerilia iura trascedes.
 Qd adolescens reperit. in p scripto
 narrat ope. ac deinceps ad uix p
 fionis tepingit diligenter: qntu sic
 ia dnu e haur optimo pictori. h p
 otupato. **Explicit lib pmi de
 vita sa bernardi. Incipit p
 fano cernaldi tioneuallis albis:
 in secudu libru vite eiusde.**

alias
 Bernardi, ne
 habetur in
 impressis
 libris.

Trox illuc
 mu gesta
 u nli scrip
 toy laudibz
 attolentes
 ubis ea sol

lepny te
 lebrant: qntu excellentis igenij. y
 diserte lingue potuere conuincia.
 Cuiq tractator. vop iuctis oplexi
 bz pari sut fede diugati: y ppositu
 thema ut dnu e ordinadu. ingeni
 u y eloqueaa duenerit pspice actu
 e: y ad qeru tranquillum portu di
 rto cursu matia digne. ordiatemq
 dispoita appulit. Vbi u sublimi

tas negotu sub imperito artifice.
 naufragia elidit scopul. y succubere
 te sensus ebucudie. tractatoris laxat
 plupno. sero de correptoe mit si
 hu: qa q in multos effusa sut n re
 uocari possit n corrigi. y distona
 na scripti y opm. uenultus eet ab
 radi q emba. Hec ego metu repu
 tas. y reuol'es omuino timeo. ne
 sic ipe mltoz i prudene soles idigna
 ri. q cu sa y facidia tarent. ad scri
 bendu papites. cu se uehent emir
 erit haur sanguine: ita y ego si qd
 sup me e aggrediar. me ipm terri
 sioi expona. Qs em ego su. q ab scri
 ben da gesta sallemi vni Bernardi
 di clareuallis albis alpire. q mris
 teporibz singlar religioe flourit
 y doctna: cui odor exiaunt uniu
 sam repleunt eccliam: cui gra co
 operite dno. signis y miracis testat
 e. Qd in monastiu erantatos ui
 ros. qd rethores. qd philosophos.
 scilicet huius scole misert ad couisacoe
 theoricu. y mores diuinos. Quen
 ibi flourit disciplina. ubi n erat ex
 amia magistror y eggy uiri exer
 citato in intellectu insignes: q ab in
 uice diuinus studijs ihntes. ml'ns
 graz auctoritatis iuue se ips edo
 cet y accedat. Quoz unanimis v
 mulitas. carat cantu gduu. y
 alcedes cu Jacob isumitate schale.
 i decore suo dm uidet: radiate coro
 na pspiciu. Debueant utiq ubi